

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
BAĞCILIK SEKTÖRÜ VE ÜZÜM
ÜRETİCİLERİNİN SORUNLARININ
ARAŞTIRILARAK ALINACAK TEDBİRLERİN
TESPİT EDİLMESİ MAKSADIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
TOKAT ERBAA ÜZÜMLÜ KÖYÜ ÇALIŞMA
ZİYARETİ TOPLANTI
TUTANAKLARI

15 Nisan 2018 Pazar

TOKAT ERBAA ÜZÜMLÜ KÖYÜ ÇALIŞMA ZİYARETİ TOPLANTISI

TOKAT ERBAA ÜZÜMLÜ KÖYÜ ÇALIŞMA ZİYARETİ TOPLANTISI

15 Nisan 2018 Pazar

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.39

BAŞKAN: İsmail BİLEN (Manisa)

BAŞKAN VEKİLİ: Necip KALKAN (İzmir)

SÖZCÜ: İbrahim Halil FIRAT (Adıyaman)

KÂTİP: Ali AYDINLIOĞLU (Balıkesir)

BAŞKAN – Evet, Değerli Belediye Başkanımız bir hoş geldin desinler.

GÖKÇELİ BELEDİYE BAŞKANI AYHAN ÖZTÜRK – Sayın vekillerim, sayın misafirler, değerli çiftçilerimiz; hepimiz bağcılık konusuyla ilgili toplantımıza hoş geldiniz. İnşallah toplantımız beldemize faydalı olacaktır. Bilgilerinize sunarım.

Hepiniz hoş geldiniz, sefalar getirdiniz. (Alkışlar)

BAŞKAN – Buyurun Celil Bey.

CELİL GÖÇER (Tokat) – Çok değerli hemşehrilerim, Türkiye Büyük Millet Meclisi Bağcılık ve Üzüm Üreticilerinin Sorunlarını Araştırma Komisyonunun Değerli Başkanı ve Komisyon üyeleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinden gelen çok kıymetli arkadaşlarımız, Kaymakamımız, İl Özel İdaresi Başkanımız, hocalarımız, değerli büyüklerimiz; sizleri saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Komisyonumuz yaklaşık üç buçuk aydır çalışmalarını sürdürüyor. Türkiye’de bağcılığın iyi yapıldığı, bağcılık potansiyeli yüksek olan illeri gezdik. Tokat da bu anlamda, Türkiye’de bağcılık kültürü olan, üzümü, bağı, pekmezi bilen illerimizden bir tanesi. Tokat’ımızda, biliyorsunuz, bundan otuz sene önce mevcut bağ alanı 140 bin dekarı, 14 bin hektardı. Şimdi filoksera hastalığı girdi, bağlarımız kurudu, bu düştü 40 bin dekarlara kadar. Son yıllarda özel idare destekleriyle, Hükûmetimizin destekleriyle, Allah’a şükürler olsun ki 70 bin dekarlara kadar çıktı. Bunu eski sayılara çıkarmamız lazım çünkü Tokat’ta bağcılığın bir kültürü var. Sizler, Tokat’ta bağcılığı, yaprak, üzüm üretimini en iyi yapan yerlerden birisiniz, o yüzden buraya geldik.

Komisyonumuzun amacı -Allah, devletimize zeval vermesin, Hükûmetimize zeval vermesin- vatandaşımızın derdi Hükûmetimizin derdi. O yüzden, sizlerin yerine kadar gelip sizlerin sorunlarını tespit edip dinleyip bunları bir rapor hâlinde ilgili bakanlıklara aktarmak bizim görevimiz. Ben bir kez daha Değerli Komisyonumuza çok teşekkür ediyorum.

Değerli hemşehrilerim, sorunlarımız var ama fırsatlarımız da var, daha çok fırsat bakımından bakalım. Neler yapabiliriz? Daha ileri nasıl götürürüz bağcılığı, onu konuşalım, yaşadığınız sorunları aktarın. Bizim amacımız, bu bereketli bağlardan, topraklardan hemşehrilerimizin daha çok para kazanması, daha çok üzüm yemesi çünkü Tokat tarım memleketi. Tokat’ta çarşıya para köyden gider. O yüzden, köylünün, çiftçinin, üzüm üreticisinin daha fazla kazanması lazım. O nedenle, üzüm ve yaprak üretimini giderek artırmamız lazım ve beraber hareket etmemiz lazım. Bakın, çok güzel bağlarımız var, Türkiye’nin en güzel yaprağını üretiyoruz, en güzel üzümünü üretiyoruz fakat tek başına, eskiden kalma, anam babam usulüyle bu iş çok gitmez. O yüzden, beraber olmamız, birlik olmamız, kooperatif olmamız lazım. Beraber olursak eğer daha iyi şartlarda ürünümüzü satarız ve daha çok gelir elde ederiz.

Allah nasip ederse 12 Mayıs'ta da "Tokat'ta üreticiler, çiftçiler nasıl beraber olur, nasıl daha çok para kazanır." diye Tokat'ta kooperatifçilik çalıştay yapacağız. Geçmişten gelen tecrübeler var, olumsuz örneklerimiz var. Niye tecrübeler başarılı olmamış, niye olumsuz örnekler var, bunları masaya yatırıp ortak aklı çalıştırıp istişare yapıp hep beraber daha çok kazanmak için, çiftçimize daha çok kazandırmak için çaba sarf edeceğiz.

Biz daha çok sözü size bırakmak istiyoruz ama Komisyon Başkanımız tabii ki görüşecekler.

Ben, Tokat Milletvekili olarak Gaziosmanpaşa Üniversitemizin değerli hocalarına başa gönül verdikleri için, üzümüne gönül verdikleri için teşekkür ediyorum. Tarım teşkilatına burada severek, çiftçinin yanında yer alarak destekledikleri ve çalıştıkları için çok teşekkür ediyorum.

Hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum. (Alkışlar)

Değerli Komisyon Başkanımız Manisa Milletvekili Sayın İsmail Bilen ağabeyimi de takdim ediyorum.

BAŞKAN – Saygıdeğer beyefendiler, değerli üretici ağabeylerimiz, arkadaşlarımız, kardeşlerimiz; bugün Komisyon olarak, bağcılık ve üzüm Komisyonu olarak heyetle birlikte yaklaşık 10 uzman arkadaşımız, 3 de milletvekili arkadaşımız -ki biri sizin kardeşiniz, evladınız- Celil Göçer Hocam, onu tanırırsınız, bilirsiniz zaten; yine Balıkesir'den Ali Aydınlioğlu Bey, değerli milletvekilimiz, ziraat bölgesinden, tarım bölgesinden aynı zamanda, Balıkesir de tarım bölgesi, hocalarımız, akademisyenlerimiz, teknik elemanlarımızla birlikte sizleri ziyarete geldik. Celil Hocam ısrarla, özellikle "Gökçeli köyümüze, beldemize bir gidelim, mahallemize bir gidelim, bir bakalım üreticilerle. Örnek bağlar var." dedi. Hakikaten de yolda gelirken de bir kısmını görme imkânımız, fırsatımız oldu.

Öncelikle hepinize hayırlı günler diliyorum hem şahsım hem de birlikte geldiğimiz arkadaşlarımız adına sizleri sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Bağcılık önemli bir sektör Türkiye için. Bizim bölgemizde de -ben Manisa Milletvekiliyim- yaklaşık 1 milyar dolara yakın sadece üzüm ve türevlerinden yaptığımız ihracatımız söz konusu. Üzümün yanında, hem kurusunu hem yağını gönderdiğimiz gibi... Sizde yoğun bir şekilde yaprak da var ama bizde de kısmen de olsa yaprak var ama bunun yanında, sirkesinden pekmeze varıncaya kadar bir kısım üretilen mahsuller de var. Çiftçi kazanıyor, çiftçimize kazandırıyoruz, oradan da devlet zenginleşiyor -hocam da bahsetti- burada para olunca şehre akıyor, ticaret canlanıyor ve dolayısıyla da şehirdeki hareketlilik de artıyor, aynı zamanda da bütçeye bir kısım vergilerle para giriyor, onlar da size hizmet olarak dönüyor.

Yine, Celil Hocam, gelirken otobüste arkadaşlarımızla mahalleyle, beldeyle ilgili bilgi verirken "Geçen hafta da bir şehidimiz vardı." dedi. Allah rahmet eylesin, mekânı cennet olsun. Allah bizleri de şehitlerin şefaatine nail kılsın.

Sizler de takip ediyorsunuz, yedi düvelle birlikte mücadele ediyoruz, onlar yetmiyor, bir de içimizdeki hainler var, kullanılan bir kısım örgütler var. İçimizde türemiş bu hainlerle birlikte Türkiye'nin hem ekonomik istikrarına hem siyasi istikrarına kastetmeye çalışanlar var. Niye yapıyorlar sizce bunu? Türkiye büyümesin, Türkiye kalkınsın, kendi sanayisini geliştirmesin, savunma sanayisini bağımsız hâle getirmesin.

74 harekâtından bir gazimiz vardı, karşımda duruyor, o günleri hatırladım hemen. 74'te Kıbrıs'a çıkartma yaptığımızda, oradaki kardeşlerimizi, soydaşlarımıza korumak adına oraya gittiğimizde bize "Dur." dediler. Onlara itibar etmeyince de bize ambargo uyguladılar. Helikopterimizden tankımıza varıncaya kadar, tüfeğimizden topumuza varıncaya kadar hepsinin yedek parçasının alımını durdurdular, bize ambargo uyguladılar, değil mi? Yıllarca belimizi doğrultamadık, bunların revizyonunu yapamadık, bakımını, onarımını yapamadık. Allah'a hamdolsun, o günleri çoktan aştık. Şimdi, bakın, Afrin'de

bir harekât sürdürüyoruz tamamen yerli ve millî silahlarımızla. Niye? Türkiye büyüyor, Türkiye'nin ekonomisi gelişiyor. Türkiye'nin ekonomisi ihracatıyla, turizmiyle, sanayisiyle, savunma sanayisiyle birlikte büyüyor.

Şimdi, biz de bugün buradayız. Tarım sektörü güçlenecek, müstahsil iyi para kazanacak, kazansın istiyoruz, onlarla birlikte devlet de zenginleşsin. Rahmetli Özal'ın bir lafını hatırlıyorum “Vatandaş zengin olmayan devlet zengin değil.” demişti. İlk önce vatandaşımız zengin olacak ki vatandaşla birlikte devleti de zengin olsun.

Gayrisafi millî hasılamıza bakıyorum, her geçen gün büyüyor. Bizim geldiğimizden bugüne baksanız neredeyse 4 kat, 5 kat bunda iyileşme var. Bu da gerek üzümden olsun gerekse diğer tarım ürünlerinde olsun yakaladığımız başarının veya diğer sektörlerde elde ettiğimiz başarının neticesidir. Biz iktidara geldiğimizde tarımda ihracatımız 3,5 milyar dolar, bugün 15,5 milyar dolar. Yeter mi? Yetmez. Hollanda sadece çiçekten 100 milyar dolara yakın bir gelir elde ediyor. Biz topraklarımızda daha çok üretmeliyiz, daha verimli, daha kaliteli ürünler elde etmeliyiz ve bunları da hem iç piyasaya hem de ihraca yönelik hazır hâle getirmeliyiz.

Biz Hükûmet olarak tarım sektörüne ciddi destekler veriyoruz, bir kısmını belki kullananınz vardır, bir kısmından da belki haberdar olmayan vardır. Fakat şöyle bir baktım, genç nüfusu görmemek beni üzdü. Gençlerimiz buraya rağbet etmemiş, etmiyor ya da.

Şimdi, bakın, değerli arkadaşlar, asgari ücretle de olsa hastanede, postanede, başka yerlerde, kamuda çalışanlar var. Biraz önce bir yerde mola verdik, hocam şehri tanıtırken bizi bir yerde durdurdu. Şöyle hem ovayı seyrettik hem bir çay içimi hava alalım dedik. Orada da söylediğim şuydu: Kendi şehrimde de bu sorunu yaşıyorum, birçok yerde de buna benzer sorunlar var. Adam geliyor, şehirde asgari ücretle yaşıyor, geçinmeye çalışıyor. Biraz da siz takviye yapıyorsunuz ebeveynler, akrabalar olarak, değil mi? Buradan elde ettiğiniz bir kısım gelirinizi ya da ürününüzü gönderiyorsunuz, masrafı azaltıyorsunuz. Benim şehrimde de böyle, Türkiye'nin birçok yerinde böyle. Ben bir yere alım-kâr oldum, kiraz bahçesi, “Yıllık ne getirir?” dedim. İyi bakarsanız yıllık 50 bin liraya kadar para alırsınız, az bakarsanız 25-30 bin lira, hiç bakmazsanız da 20-25 bin lira bir geliriniz olur.” dedi. Şehre iniyor, bir yılda 20 bin liraya çalışıyor ama biraz çalışsa şehirde kazandığının 2,5 katını burada kazanması mümkün. Üzüm de bunlardan bir tanesi.

Şimdi, varsa sorunlarınız hocalarımızla birlikte o sorunları konuşacağız, tartışacağız. Ama bu üründe gördüğüm yer bağı genellikle. Yüksek sisteme geçtiğimizde, onu direklerin, tellerin üzerine aldığımızda -hocalarımızla konuştum- “Dekara neredeyse 1 ton ile 1,5 ton arası üzüm alırız.” diyorlar. Şimdi sorsam size, 250-300 kilo, azamisi 400 kilo... Biraz emek istiyor. Buna devletimizin, Hükûmetimizin desteklemesi var, damlama sulamaya var, mücadelede var, az da olsa mazotta var, gübrede var.

Biraz sonra belki hocalarım söyleyecek, biz Manisa'yı gezdiğimizde bir eksikimizi daha söylediler bize. Bir kısım bağ alanları sizde kopuk, küçük, arazi işletmeleri küçük. Bizde sizinkine nazaran 2 katı, 3 katı, 5 katı kadar büyük arazi işletmeleri var ama orada bile bu sorun var. Arkadaşlarımız dediler ki: “Biz bağı ilaçlamaya başlıyoruz. Ben gidiyorum, pazar günü atıyorum. Bir hafta sonra diğer komşum gidiyor. Ben bağı ilaçları atarken benim bağdaki zararlılar yan bağı geçiyor. Bir kısmında etkili oluyor, bir kısmı da etkisiz bir şekilde o yan bağı gidiyor. Bir hafta sonra da komşum gidiyor, üç gün beş gün sonra o ilaçlamaya başlıyor; bu sefer ondakiler benim bağıma geliyor. Bir kısır döngü içerisindeyiz.” Hem ilaç maliyeti artıyor, hâlbuki toplu, belli bir tarihte, belli bir günde ilaçlamayı yapsak daha etkin mücadele edeceğimiz hem az masraf etmiş olacağız hem de arazi işletmelerimizi daha fazla küçültmezsek, hatta biraz da büyütebilirsek, hocamın bahsettiği birlik, kooperatif hâline gelirsek desteklemelerin rakamı yükselecek, bir de girdilerimiz, maliyetlerimiz azalacak. Diyelim ki genç arkadaşım olsa devlet

desteği yüzde 50'den yüzde 70'e çıkıyor genç olduğu için, kadın çiftçide yüzde 70'e çıkıyor, kooperatif veya birlik kurarsanız da yüzde 73'lere varıyor. Bunlardan istifade etmeniz lazım yani bu devlet desteğinden daha fazla, daha büyük gelir elde etmek istiyorsanız özellikle birlik hâlinde, kooperatif hâlinde bir topluluk oluşturmanız lazım.

En büyük şikâyetimiz, arızın çok olduğu senelerde ya da aylarda hemen hemen aynı ayda, aynı günlerde hepimiz hasada giriyoruz, bağ bozumuna, fiyat birdenbire düşüyor. Bunu durdurabilir miyiz? Evet, bunu da durdurabiliriz. Nasıl yaparız? Bizim o taraflarda var -bilmiyorum, Manisa'yı gelip gezeniniz var mı- başka bölgelerde de var. "Lisanslı depoculuk" dediğimiz, "soğuk hava deposu" dediğimiz ya da kurular için özellikle "stok kurumu" dediğimiz kurumları da kurmamız lazım. Bunlar birlikler vasıtasıyla olursa, kooperatif vasıtasıyla olursa -demin de söyledim- neredeyse maliyetin dörtte 3'ünü devletimiz, Hükümetimiz karşılıyor. Niye yapıyor bunu? Müstahsil daha çok kâr elde etsin diye. Bir başka sebebi de daha kaliteli, daha verimli ürün elde etsin; aynı zamanda tarım da sanayileşsin, gelişsin, makineleşsin ve dolayısıyla hem iç piyasaya hem de yurt dışına sunduğumuz, arz ettiğimiz ürünler daha kaliteli olsun.

Bununla iktifa edeyim isterseniz, devamına sorular gelirse öyle gireriz, değilse hocalarımıza yönelik soru olursa onları da cevaplandırırız.

Gördüğümüz, güzel bir şehirde yaşıyorsunuz, mümbit bir arazidesiniz. Doğrusunu isterseniz, ben de Ali Bey de birlikte geldiğimiz heyetimiz de Tokat'a hayran kaldı, hele hele insanına ayrı bir muhabbetimiz oldu. Allah'a hamdolsun, çok kadim medeniyetlere ev sahipliği yapmış kadim bir şehirde yaşıyorsunuz. Geleneğimizden, kültürümüzden ve inancımızdan kaynaklı hürmetiniz, sevginiz, saygınız, misafire karşı, birbirinize karşı olan ilginiz, alakanız bizi çok memnun etti, çok mutlu etti. Bir de inşallah güzel mahsul elde eder, verimli bir sezon da yaşarsanız ve ondan da güzel para elde ederseniz biz daha çok memnun olacağız, daha çok mutlu olacağız. Sizin kazancınız, netice itibarıyla şehre yansıyacak; şehrin de kazancı, ülkenin gayrisafı millî hasılasına büyük bir katkı sunmuş olacak. Yani Türkiye büyüyecek, Türkiye büyüdükçe, kalkındıkça hepimizin de hayat standardı yükselmiş olacak.

Bunlarla yetineyim, bunlarla iktifa edeyim, eğer sualleriniz olursa o suallerinize inşallah arkadaşlarımızla birlikte cevap veririz.

Bir de şunu da söyleyeyim: Söz alan arkadaşlarım lütfen ismini, soy ismini, görevini söylesin. Meclisten geldiğimiz için arkadaşlarımız kayıtlar tutuyorlar, bu konuşulanlar kayda giriyor. Kim olduğunuzu bilelim, talebinizi öğrenmiş olalım. O taleple ilgili de inşallah biz raporlama aşamasında -hocam bahsetti ama- Türkiye Büyük Millet Meclisimize ve ilgili bakanlıklara bu raporlardan sunacağız, onlara tavsiyelerde bulunacağız sizin hayatınızı kolaylaştıracak ya da ziraatınızı verimli hâle getirecek katkılarımız olsun diye.

şimdilik ben de hepimize sevgilerimi, saygılarımı sunuyorum. Şehrinizin kıymetini bilin, vekillerinizin de kıymetini bilin. Değerli Komisyon üyemiz hocamızın da kıymetini bilin. Özellikle Komisyonunda, Mecliste sürekli, daima bulunan bir arkadaşımız, gayretli bir arkadaşımız. Her vekilimiz öyle ama Celil Hocam biraz da bu bağ konusunda ısrarcı oldu.

şimdi şehrin girişinde bir baktık, İl Genel Meclisi üyelerimizle, Özel İdareimizle, yine Valilikle, Belediyeyle ortaklaşa yaptıkları çok güzel bir çalışma; inşallah yöresel ürünlerin satılabildiği bir pazar oluşturuyorlar bir taraftan şehrin girişinde, bir taraftan çıkışında sayılabilecek bir noktada. Yani hem şehrin ürünlerini tanıtacaklar hem de o tanıttıkları ürünleri inşallah gelen geçen insanlara ikram etme fırsatı bulacaklar.

Bunu sadece bağ olarak düşünmeyin, üzüm olarak da düşünmeyin. Biraz önce Veyis, sağ olsun, bize pekmez ikramında bulundu. Piyasada bu pekmezin sahibisini bulmak neredeyse zor. Güzel de bir ürün, mahsul. Sadece pekmezi kastetmiyorum. Bütün dünya beyaz şekerden kaçıyor, “zararlı” diyor. Tabii şeker, çocukların dişine zararı yok, bizlere “antioksidan” dediğimiz, yine kansere etkili bir ham maddesi var, yine D vitamini takviyesi, demir takviyesi, hemen hemen neredeyse her derde deva bir ürün. Bu ürünü birçok şekilde değerlendirmek de mümkün; sanayileştirirseniz, pekmez hâline getirirseniz biraz daha yüksek maliyeteatabiliyorsunuz, pestil ya da tarhana, sizin tabirinizle, bizim tabirimizle kesme veya Elâzığlıların söylediği gibi orcik veya burada söylendiği gibi sucuk, köme, orcik, ne derseniz, bu hâle dönüştürürseniz daha yüksek maliyetlerde hem içeriye hem dışarıya satmak mümkün. Aynı zamanda bunların işletmelerini kurmak için de sıradan bir vatandaş olarak siz, biz müracaat etsek Tarım Bakanlığı, AK PARTİ Hükûmeti iktidarı “1 milyonluk tesis kuruyorsan al 500 bin lirası benden hibe.” diyor; babası oğluna vermez böyle bir parayı, kardeş kardeşe vermez. Öyle değil mi?

GÖKÇELİ BELEDİYE BAŞKANI AYHAN ÖZTÜRK – Kullanamıyoruz vekilim, bir sürü prosedürler çıkıyor ve hiç biz...

BAŞKAN – Çok bir zorluğu yok benim bildiğim, arkadaşlar o hususta da bilgi verir. Genç çiftçi olursan, işte şehre giden o genç kardeşlerimiz, evlatlarımız toprağında bu işi yapmaya çalışırsa onlara yüzde 70 yani 100 liralık yatırımın 70 lirasını, 1 milyonluk yatırımın 700 bin lirasını veriyor, kadına da öyle. Kooperatif olursanız da yüzde 73 yani yaklaşık dörtte 1’i, 100 liralık yatırımın 75 lirasını devletimiz, Hükûmetimiz veriyor, bundan da istifade etmemiz lazım, bir araya gelmemiz lazım. Bir araya gelmeden de tek başımıza 3-5 dönümle geçinme dönemi bitti, çok önceleri bitti. Hayat standardı yükseldi, değil mi? Beklentiler yükseldi. 3-5 dönüme de aynı alet ve edevatı alıyorsunuz. Tahmin etmiyorum ama bizim memleketimizde de vardı, “10 dönüm bağa herhâlde traktör almamışsındır.” dedim, güldüler, “Vallahi, hem de bu sene yeniledi.” dediler. Yazık, günah, ona ekipman alıyorsunuz, ekip ve ekipmana bir sürü para harcıyorsunuz 10 dönüm yere. Kiralasan daha ucuz, evde yıpranıyor, değeri kayboluyor her yıl değil mi eskidikçe? Dolayısıyla, bu işletmelere, küçük, 3-5 dönümlük, 10 dönümlük işletmelere yaptığınız ekip ve ekipman masraflarından da böylelikle kurtulmuş olursunuz.

Evet, şimdilik ben hepinize hayırlı günler diliyorum, suali olan arkadaşlarımıza tek tek cevap vereceğim ama kısa olsun, özet olsun çünkü buradan da Erbaa’ya gideceğiz, orada da yine bir köy ziyaretimiz var zannediyorum burası bittikten sonra inşallah, ondan sonra da Ankara’ya dönmüş olacağız.

Böyle bir tatil gününde, böyle bir coşkuyla, böyle toplulukla, kalabalıkla bizi karşıladığınız için hem ben şahsım hem de birlikte geldiğimiz değerli milletvekillerimiz ve heyetimiz adına sizlere sevgilerimi, saygılarımı sunuyorum, sizi Allah’a emanet ediyorum. (Alkışlar)

KAMİL AKBULUT – Altı yıldır bağcılık yapıyorum, sıfırdan başladım. Ben bu işe başlarken büyüklerimiz, ağabeylerimiz dediler ki: “Sen bağcılık yapacaksın ama üzümü nasıl satacaksın?” Biraz haklı çıktılar o konuda. Geçen sene 1 liradan üzüm sattık, sonra da 250 lirasını aldık, toplamda 1.250’ye üzüm sattık.

Biz yani geleneksel veya yeni zirai yöntemlerle bu bağcılığı yapabiliriz, üzümü de istediğimiz gibi de yapabiliriz, destekleri de alıyoruz, sağ olsun biz gittiğimizde ilgileniyorlar da. Bizim bu üretim işini yapmaya hepimizin gözü kesiyor. Yalnız, biz sizden, Hükûmetten, büyüklerimizden desteklerinizin daha fazla, bizi sevmenizi, bizimle ilgilenmenizi istiyoruz, biz hepimiz ne isteyeceğimizi bilmiyoruz çünkü oraya gittiğimizde. Tamam, bize yok demiyorlar ama haberimiz yok, bize ne verildiğinden haberimiz yok. O yüzden üzümle ilgili yani biz bunu niçin satıyoruz, niçin yapıyoruz, niçin üretiyoruz? Çünkü para kazanmak için üretiyoruz. Ürettiğimiz ürünün hiçbir parası yok yani üzüm bizim için en son yani

kalırsa alıp satıyoruz, onu da kârdan sayıyoruz. Normalde sizin bölgenizdeki asıl geçim üzümünden, bağcılığın temeli de üzümünden ama bizim için tabiatın bize verdiği bu yaprak özelliği sayesinde biraz daha oradan kurtarıyoruz. Biz bizlerle daha çok ilgilenilsin...

BAŞKAN – Kaç dönüm yerin var?

KAMİL AKBULUT – 20 dönüm yerim var.

BAŞKAN – Fena değil.

KAMİL AKBULUT – Biraz da Rüstem Hocayla da bu konuyu daha önce görüştük, bize fikirler verdi yüksek bağ sistemiyle ilgili, öyle tesis ettik. Yapmaya çalışıyoruz ama inanın, emeğimizin karşılığını almıyoruz. Destek anlamında girdilerimiz çok fazla yani ilaçların zamları öyle, yeni ilacı biz beceremedik, birçoğumuz bağları yaktık, öyle değil mi? Eski ilaçları da... Fazla doz atıldı veya biz bilemedik, bilemiyorum ama bizim için pazar da çok önemli. Burada, devletin tarım politikasının içerisinde diğer ürünlerde olduğu gibi pazarın da olması lazım gerek hal kanunlarında mı gerek başka kanunlarda mı, nerede bilemiyoruz ama bizim bir alt veya üst seviyemiz olsun ki biz üzümlüğümüzün değerini bilelim. Yani benim üzümlüğüm 5 milyon yapıyor ama ben 1 milyona veriyorum, değerimiz yok. Yaprak aynı şekilde, yaprakta da bir sınırlama getirilsin, yaprakta da bir değerlendirme yapılsın. Bizim pazar sorununuz da çok büyük üretim kadar.

Teşekkür ederim.

CELİL GÖÇER (Tokat) – Teşekkür ediyorum değerli hemşehrimize.

Ne üretirsek satmadığımız zaman hiçbir anlamı yok. Komisyonumuzun çalışmaları sırasında bazı yerlerde dediler ki: “Biz üzümlüğümüzü üretiyoruz, 1 liraya mal ediyoruz, satamıyoruz. 400 kuruşa gelip bizden alıyorlar, topluyorlar, zararına satıyorlar.” Şimdi, mesele hakikaten pazarlama. O yüzden, biz Tokat’ın tamamında üzüm ve tarımla ilgili altyapıyı çalıştık. Bakın, bir, ölçek büyütme için arazi toplulaştırma yapılıyor; iki, sulama sistemleri gözden geçiriliyor; üç, nerede ne ekileceğinin, ne kadar ekileceğinin çalışmasını yapıyoruz ve şimdi nasıl satacağız, bunun çalışmasını yapıyoruz. İşte, bu kooperatifçilik çalıştayı onun için yapıyoruz; bir; ikincisi de uluslararası yaş sebze, meyve hali projemiz var, o da eli kulağında, Meclise gelmek üzere. Tokat’ı o kapsama aldık. Bu nedir biliyor musunuz? Bu, ürünlerimizi çok daha iyi şartlarda satabilmemizi sağlar ama işin püf noktası beraber hareket etmek. Bakın, bizim her noktada beraber hareket etmemiz lazım. Niye? Niye cemaatle namaz daha çok sevaplı, bunun düşünün. O yüzden, çiftçilikte de tarımda da bağcılıkta da beraber hareket etmemiz lazım, o zaman siz tek başınıza zayıf kalmazsınız alıcının karşısında, onun çalışmasını da yapıyoruz inşallah.

BAŞKAN – Mesela bir şey daha söyleyeyim. Soğuk hava deponuz olsa dokuzuncu ayın sonu itibarıyla hemen hemen sizde bağ bozumu başlıyor, değil mi? Hepiniz aynı sezonda yapınca tüccar ne diyor? “Ya, üzüm bol, bana vermek zorunda, vermese de götürüp dökecek ya da bundan başka bir mahsul elde ederse oradan uğraşacak.” Uğraşacak tip mi, değil mi, ona bakıyor, istediği fiyattan alıyor. Hâlbuki soğuk hava deponuz olsa, biz mesela on ikinci ayın neredeyse sonuna kadar üzüm kesiyoruz asmadan, üzerine örtü geriyoruz -Ali Beyler geldiler, gördüler- o örtü, istediği zaman adam on ikinci aya kadar, hem de öyle bahsettiğim alanlar binlerce dönüm arazi, ne zaman işine geldiyse, fiyatı ne zaman beğendiye o zaman kestiriyor, piyasaya arz ediyor. Onu da soğuk hava deposuna koyduğunda neredeyse bu aya kadar bizim oradaki depolarda, soğuk hava depolarında taze üzüm var. Hocalarım söyler ama yine o soğuk hava depolarında az çok bu hasat sezonunu atlatacak bir şey geliştirilebilir.

Şimdi, hocamıza söz vereyim, Rüstem Hocam biraz bahsetsin size.

PROF. DR. RÜSTEM CANGİ – Ortalama dönümden kaç kilo yaprak topluyoruz? Ne kadar, 400, 500 mü? 300-400 deniyor ama bizim Gözpinarı muhtarının bağından biz 900 kilo yaprak topladık, denemede iki yıl doktora yaptık, kendi topluyor. 900 kilo, burada 1 dönümde yaprak toplayabiliyorum ama ortalama... Gözpinarı muhtarı diyor, burada mı?

GÖZPINAR KÖYÜ MUHTARI SALİH KORKMAZ – Ben 500 kilo alıyorum. Benden önceki muhtar arkadaşımız...

PROF. DR. RÜSTEM CANGİ – Bekir Bey’in bağında 1 ton yaprak toplandı.

GÖZPINAR KÖYÜ MUHTARI SALİH KORKMAZ – 7 dönüm asma bağı var.

PROF. DR. RÜSTEM CANGİ – Tamam, dönümden 400 diyelim. Kaça satıyorsunuz yaprağı?

GÖZPINAR KÖYÜ MUHTARI SALİH KORKMAZ – Ortalama 7.

PROF. DR. RÜSTEM CANGİ – 4 kere 7, 28. Başkanım duysun diye diyorum. Şimdi, Manisa’da sizden daha fazla girdi, sizden daha fazla masraf, sizden daha fazla bağa girerler; bir dekardan, bir bağdan sizden daha fazla kâr ettiklerini zannetmiyorum, Başkanım burada.

KAMİL AKBULUT – Onların 100 dönüm bağı var, bizim 2 dönüm bağı var.

PROF. DR. RÜSTEM CANGİ – Şimdi, şunu diyeceğim: Bizde şimdi -ortalama burada 4 dönüm işletme büyüklüğü de- sizin 1 dönüm, 1 dönüm toplansanız her evde 10 dönüm, 15 dönüm bağ vardır.

GÖKÇELİ ESKİ BELEDİYE BAŞKANI AHMET ÇOBAN – 15 dönüm bağı olan 15 kişi çıkmaz.

PROF. DR. RÜSTEM CANGİ – Şimdi, bizim burada üzüm ve yaprağı ortak yetiştirdiğimiz bir üretim tarzı var, ağırlıklı Narince. Şimdi, zaten bununla ilgili de sıkıntı yaşıyoruz. Yapraktaki kalıntının sebebi de üzüme göre ilaçlama yaptığımız için bu sıkıntıyı yaşıyoruz. Biz uzun vadede şunu düşünüyoruz: Şimdi, mesela “1 liraya sattık.” diyorsunuz. Narince’yi sofralık yetiştirip Tokat’ta 3 liraya toptan satan çok üretici var ama yaprağı fazla toplamıyor, üzümü ağırlıklı yetiştiriyor. 3 kere topluyor, toplamıyor. Ama üzümü kaliteli oluyor. O üzüm uzun vadeli soğuk havada depolanmaz ama sofralık kalitesi yüksek çünkü bizim bölgede Tokat haline gelen Sivaslı kabızmallar, bölge kabızmallar Narince üzümü varken dünyanın en güzel üzümü de olsa onun dışında bir üzüm almaz. Narince’nin belli bir potansiyeli var burada çünkü damak tadı, alışkanlık, aynı Erzincan’ın kara eriği gibi yani. Belli bir potansiyel var, Narince’yi biz sofralık da yetiştirsek o parayı yine kazanırız.

Ama bölgede artık yaprağı... Şöyle açıklayayım, Başkanım, ben Ordu’da da çalıştım. Çilek çalıştık. Haziran, temmuzda çileği piyasaya sürdüler. O fındık üreticileri için altın değerinde bir paraydı çünkü hasattan bir-iki ay önce ellerinin en darda olduğu dönemde sıcak para geçtiği için. Yaprığın da esprisi odur. Bu bölgede haziran ayında ve temmuz ayında satar satmaz ceplerine sıcak para giriyor yani bu para çok değerli bir para. Ellerinin dar olacağı dönemde bu para, direkt nakde dönebilen bir para. Onun için, biz uzun vadede şöyle planlama yapıyoruz: Sırf asma yaprağı üreten bağlar var, üzüm almıyor çünkü biz eğer bu tip bir üretim tarzına... Hem deve hem kuş olmaz, devekuşu olmaz; ya deve olacak ya kuş olacak –Adem Bey’in tabiridir bu- biz uzun vadede yaprağa yönelik bir üretime gidersek şurada bir kooperatif olsa -katılıyorum, üzüm üreticileri birliği diyelim- kendi markanızla burada yaprağı satsanız, o 6-7 lira dediğiniz yaprağı 15 liraya satarsınız. Şöyle söyleyeyim: Zaten elinizdeki ürün fazla değil. Buradan çıkan bin ton yaprak var mıdır? Yoktur ama Tokat’ta 10 bin ton civarında var, kabul edelim, bunun 6-7 bin ton civarı Erbaa’da, paketleme rakamlarından biliyoruz bunu biz. Sizin buradan da alıyorlar, onlar Tokat’tan da yaprak alıyorlar ama biz yaprağı belli bir miktarda üretip paketlersek, markalaşmaya gidersek burada hepinizin gelir düzeyi daha artar.

Üzüm istiyorsanız ona da gireceğiz. Şöyle bir şey var: Buranın ekolojisi Tokat’a göre biraz daha serin. Burada en son üzümü siz herhâlde ekimin ortasından sonra, kasımın başı bile ancak, kasımın başına kadar. Yani burada belki üzüm yetiştiriciliğine yönelik bağ tesis etmeyi de düşünüyoruz proje. Bir de yaprağa yönelik dekardan daha fazla yaprak alacak bir üretim modeli üzerinde çalışıyoruz. O projeyi hayata geçirdiğimizin zaman şu var: Üreticimiz ya yaprak üretecek ya üzüm üretecek, ikisi de para eder ama ikisini de yaparsanız üzüm işte, dediğiniz gibi, bir haftaya sirkeye döner.

Onun dışında da Gülleci bulamacını 100 litre suya 750 mililitre atarsanız, yaprak hasadından sonra atarsanız, siğil dediğiniz bağ uyuzu zararlısı ve külemeye karşı olumlu sonuç alırsınız. Bizzat kendimiz bunu denedik, kalıntı analizlerini yaptık, hiçbir gıda güvenliği riski de yok, organik tarıma, iyi tarıma da uygun bir uygulamadır.

Onun dışında sorusu olan varsa yardımcı olmaya çalışacağız.

GÖKÇELİ BELEDİYE MECLİSİ ÜYESİ NURETTİN ÖNDER – Ben ayrıca bağcıyım. Bizim bir sorumuz var. Bizim burada zirai ilaçlamayla ilgili, hastalıkla ilgili sorumuz olduğu zaman, diyelim Gökçeli’de 300 tane, 500 tane bağcı var. Bunların her biri, öyle oluyor ki hastalıkların hepsi birden başlıyor. Biz ilçe tarıma Gökçeli olarak hepimiz birden mi müracaat edeceğiz “Bizim bağlarımızda hastalık var.” diye. Biz buraya ziraatçı istiyoruz daha doğrusu.

GÖKÇELİ ESKİ BELEDİYE BAŞKANI AHMET ÇOBAN – Emekliyim, çiftçilik yapıyorum. 10 dönüm kadar yeni bağ yaptım. Şimdi, burada herkes bağcı görünüyor ama başka illerde ya da ova köylerde olduğu gibi, komşu köylerde olduğu gibi bizde geniş arazi alanları yok. Yani hemen hemen herkeste bağ vardır ama 1-2 dönüm ya da 3 dönüm olan yüzde 70’tir. 15 dönüm, 20 dönüm bağ olan 15 kişi çıkmaz sayı olarak.

Şimdi, burada vatandaşın en büyük sorunu, Nurettin Bey’in de dediği gibi -biraz önce, siz gelmeden önce ben ziraatçı arkadaşlarla da görüştüm, arkadaş açıkladı zaten- bu siğil hastalığı, en büyük derdimiz bizim o. Ben sonbaharda yaprak döküldükten sonra göztaşı dediğimiz bordo bulamacı yaptım, bağlar açmadan önce bir daha yaptım. Onun da çözüm olduğunu söylüyor ziraatçılar ama şu anda doğan yaprak siğil doğuyor, bu bir.

İkincisi: Kooperatif konusunda vatandaşımızın gözünde kötü örnekler var. Basında, daha önce burada yaşanan kötü örnekler var. Onun için kooperatif konusunda milleti bir araya getirmek, insanları bir araya getirmek çok zor. Güven kalmamış yani insanlar artık birbirine güvenmiyor. En son kötü örneği de Çiftlik Bank diye bir şeyler çıktı, bunlar örnek. Vatandaşlar bunlardan etkileniyor.

BAŞKAN – Kooperatif değil, o dolandırıcılık.

GÖKÇELİ ESKİ BELEDİYE BAŞKANI AHMET ÇOBAN – Tamam, işte, o da bir birlik.

BAŞKAN – Birlik değil yahu, nereden çıkarıyorsunuz?

GÖKÇELİ ESKİ BELEDİYE BAŞKANI AHMET ÇOBAN – Vatandaş bu tür şeylerden şey yapıyor yani.

Üçüncü bir sorum da sayın vekilim: Tarımda bu ÇKS desteğini ben az görüyorum, vatandaşlarla da bu konuda fikirlerini ara ara konuşuyoruz. Benim 21, 22 dönüm ÇKS kayıtlı arazim var. 2017 desteğini aldım, 256 lira, dönüme 11-12 lira falan. Bu desteğin artırılmasını talep ediyorum.

Teşekkür ederim.

MÜLAYİM ÇOBAN – Sayın vekillerim, Sayın Kaymakamım, sevgili arkadaşlar, sayın Komisyon üyesi hocalarımız; ayağınızın tozuyla şehir şehir, köy köy gezip bizleri bu bağcılık konusunda ileriye doğru teşvik etmenizden dolayı size nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum. Gerçekten çok büyük bir varlığa sahipsiniz.

Bizlerin uzun zamandır bağcılık konusunda çalışmaları var. Ben doğduğum günden bugüne kadar hep bağla uğraştım. Şurada on-on beş seneye kadar bağlardan bir randıman alamadık. Hep fol yok, yumurta yok ama şimdi şurada on beş senedir 15 dönüm bağım var, Allah’a binlerce şükür olsun yani cebim para da gördü, maddiyat da düzenlendi, gayet güzel oldu. Bunlar yine sizin eseriniz. Eğer biz sizlerden rıza alamazsak biz bunları normal şekilde yapıp başarıya ulaşamayız. Onun için sizler bu varlığın içerisinde olduğunuzu bilerek, bizlerin de bu dertlerini dinleyerek ben sizlere hoş geldiniz diyorum, hepimize saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

Şimdi, bizim toplumumuzun bir hayli dertleri var, bir hayli ihtiyaçları da var; bunların hepsini sergilemem mümkün değil ama lakin ilk etapta şu toplumun yapmış olduğu ürünlerin başarıya ulaşabilmesi için soğuk deposu kesinlikle şart. Bu soğuk hava deposunun nasıl olması lazım geliyorsa soğuk hava deposunun burada mutlaka olması lazım. Üzümlerimizi biz soğuk hava deposuna koyamıyoruz. Ben birkaç sene soğuk hava deposuna götürdüm getirdim ama randıman alamadım. Niye? Götürüp getirmek beni bir hayli masrafa sokuyor, aldığım parayla o masrafı zor ödüyorum. Onun için, şu soğuk hava deposu ayağımızda olmuş olsa üzümlerimiz, meyvelerimiz, hepsinden randıman almış oluruz.

İkincisi: Bu, bağ hususunda ilaç konusu bizleri bir hayli zorluyor, çok zorlanıyoruz. Bugün bir ilaç çıkıyor, gelecek sene o ilaç iptal oluyor, başka bir ilaç çıkıyor. Bir de hastalığın başına ulaşamıyoruz, o hedefe ulaşamıyoruz. Bu ilaç konuları nasıl olacak, bunu bilemiyorum sayın vekillerim, sayın hocalarım. Hiç olmazsa tabandan başlanıldığı zaman tavana kadar 1 ilaçla veya 2 ilaçla tatbik edilirse o işin neticesini mutlaka elde ediliyor olacak ama lakin “Bir ilaç vur. Değiştir, bir ilaç daha vur. Efendim, bu ilaç piyasadan kalktı, zararlı, başka bir ilaç vur.” Yani her birinden şey almak çok zor oluyor. Bu husus nasıl olacak, bunu da bilemiyorum. Bunları bir not alarak...

Yani bu dertler biraz uzun ama ben kısaltmaya çalışıyorum, bilmiyorum, becerebiliyor muyum. Kusura bakmayın. Bu dertler, bu ilaç konuları... Pazar konuları var ama pazar konuları iyi kötü hep akışına göre devam edip gidiyor. İleriye doğru, inşallah, bu pazar konularına da el atmayı düşünüyoruz. Sizlere müracaat ederek... Mesela, bizim şu Tokat yaprağı dünyanın gözünde, sözünde olan bir Tokat yaprağı... İstanbul’un pazarlarında en iyi Niksar satılıyor. Açık bir şekilde yağmur, toz, bilmem, bir şeyler, yine Niksar satılıyor. Ben bunları görüyorum, çok da pazarlığını yaptım oralarda. Fakat şu anda artık onlara bir son verme imkân nasıl olacak, bunu bilemiyorum. Herkesin yapacağı gıda maddesinin daha sıhhatli bir şekilde, daha rahat bir şekilde, böyle, alınması olarak, yapılması olarak sergilenmesi bizim için çok önemli bir konu ama acaba nasıl olur, bunu bilemiyorum, ben sadece müracaat ediyorum.

Efendim, çok teşekkür ederim, kusura bakmayın.

BAŞKAN – Evet, şimdi, Hacı dayı, en sondan başlayayım: Pazarda tarladan topladığın, bağdan getirdiğin topladığın bağı direkt satıyorsun, değil mi; kasanın içinde ya da sepetin içerisinde?

MÜLAYİM ÇOBAN – Evet.

BAŞKAN – Peki, bunu burada hazır işlesen, paketli hâle getirsen, kilosunu 5 liraya, 7 liraya satacağına 10 liraya, 15 liraya satsan olmaz mı?

MÜLAYİM ÇOBAN – Çok güzel olur.

BAŞKAN – İşte ben de ondan bahsediyorum. Buraya kuracağın o tesisin yarısını da ben Hükûmet olarak, devlet olarak, bakan olarak veya bakanlık olarak sana yüzde 50 de hibe veriyorum tek başına yaparsan. Bir işletmeci gelse, dese ki: “Ben burada bir işletme kuracağım.” Sadece bağ yaprağını paketin içinde... Paketin içinde de satılıyor, göreniniz var mı bilmiyorum, ben gördüm, vakumlu. Öyle satarsan, bak, 2 katına neredeyse yaklaşıyor. Maliyeti ne? Taş patlasın 1 lira.

Önceki dönem belediye başkanımız bir şey söyledi: Arkadaşlar, 1-2 dönüm bağcılık, bağcılık değil. Bu hobi bahçesi, bu tarım değil, bu çiftçilik değil. Bunun adına dünya “bağcı” demiyor, “ziraatçı” demiyor, “çiftçi” demiyor, tamam mı. Dünyanın hiçbir ülkesinde böyle bir şey yok. Evin önündeki hobi bahçesi gibi bir şey bu. Ya birleşecek, arazileri birleştirecek, 10 kişi, 20 kişi bir araya gelecek, bir işletme olacak ya da, öyle, oradan ne elde ettiyse... Ona ne verseniz kalkınması da mümkün değil. Aynı yere, 10 dönüm yere, 20 dönüme de aynı ekip ve ekipmanı alacaksın, 1 dönüme de. Bunun altından kalkmak mümkün mü? Orada yirmide 1’e düşüyor masraf, sen o, yirmide 1 masraf yapan adamla rekabet edeceksin. Bu olmaz. Bunun adı “bağcılık” değil, bunun adı “hobi bahçeciliği”. Bütün dünyada böyledir, gelişmiş bütün ülkelerde böyledir. Eğer ciddi olarak uğraşıyorsak...

Arkadaşımızı tebrik ediyorum, heves etmiş, gelmiş. Ki dünyadaki arazi ölçekleri bunun da üzerindedir, Avrupa’da ortalama 200-300 dönümdür, Amerika’da binlerdir, bin dönüm. Bu adam da bir ekip alıyor, ekipman alıyor; sen de bir ekip, ekipman alıyorsun. 5 dönümle, 10 dönümle girdilerin yüksek, o aracın sigortasından tut, bakımına, onarımına varıncaya kadar, değil mi? Aynı şeyleri yapıyoruz. O adam 100 dönüme yapıyor, sen 1 dönüme yapıyorsun. Ondan sonra 100 dönüm bağa bakan üreticiyle, müstahsille ben 1 dönümle rekabet edeyim diyorsun. Bu mümkün değil.

Gelelim ilaçlama konusuna. Arkadaşlarımız zaman darlığından... İl Tarım Müdürümüz de bizimleydi, mesela diyor ki: “Mücadele döneminde cep telefonlarına biz mesaj sistemiyle haber veriyoruz ‘İlaçlama başlamıştır.’ diye. İlaçlama yapınız, şu zararlılara karşı şu ilacı kullanın.”

Geliyorum hemen ilaca girmişken öbür sorununuzu: Bize, hastalarda da -Celil Hocamın yanında belki biraz saygısızlık olacak tıp konusunda bir şey konuşmak ama- bazen deniliyor ki: “Şu antibiyotiği kullanma.” Niye? Geçmişte o antibiyotiği kullandığım için vücut ona dirençli hâle gelmiş, artık kârı olmuyor, vücudumdaki diğer hastalığa kârı, faydası olmuyor. Bir böyle, bu sebeple ilacı değiştiriyorlar yani bağlarda da... Onlar da insan gibidir, insan vücudu gibidir, etki etmiyor artık, oradaki zararlılar ona bir direnç kazanıyor. İkincisi: Bakıyorlar, kalıntısı daha az zararlı olan ilaçlar üretildiğinde diyorlar ki: “Öncekinde insan sağlığına da şöyle şöyle etki eden zararlı etken madde kalıyor, bu da laboratuvarlarda incelenince karşımıza çıkıyor, bizim rekabet şansımızı azaltıyor. Onun için bunu da biz değiştirdik, şu ilacı kullanın.” O ilaç ondan kötü değil, yeter ki tavsiyelerine uyalım. Tam aksine, eski ilaçları kullandığımızda, pazara gittiğimizde, ihracata yön verdiğimizde geri dönüyor, diyor ki: “Bunda insan sağlığına zararlı bir etken madde var.”

Evet, ezan da okundu. Sizi Allah’a emanet ediyorum, Allah’a ısmarladık diyorum. Toplantımızın hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Hak’tan niyaz ediyorum.

GÖKÇELİ BELEDİYESİ BAŞKANI AYHAN ÖZTÜRK – Sayın Başkanım, kısaca ben de bir talepte bulunacağım. Kaymakam Bey de burada, Özel İdare Başkanımız da burada, Adem Bey.

Belediye adına ya da şahıslar adına örnek, ya üzümle ya yaprakla 2 çeşit 5’er dönümlük birer destekli bağ yapılmasının çiftçiye de daha faydalı olacağını düşünüyorum. Adem Bey de burada...

TOKAT İL GENEL MECLİSİ BAŞKANI ADEM DİZER – Sayın çiftçilerimiz, 2019 yılında Niksar’da ve Erbaa’da bizim DOKAP’tan bağcılık projemiz var Başkanım, onu burada uygulayacağız, müracaat ettiğinizde değerlendiririz onu. Yani 250 dönüm Niksar’da, 330 dönüm de Erbaa’da.

BAŞKAN – Evet, arkadaşlar, biz de geciktik.

Allah’a emanet olun, Allah’a ısmarladık.

Kapanma Saati: 12.39

TOKAT ERBAA ÜZÜMLÜ KÖYÜ ÇALIŞMA ZİYARETİ TOPLANTISI
İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13.54

BAŞKAN: İsmail BİLEN (Manisa)

BAŞKAN VEKİLİ: Necip KALKAN (İzmir)

SÖZCÜ: İbrahim Halil FIRAT (Adıyaman)

KÂTİP: Ali AYDINLIOĞLU (Balıkesir)

BAŞKAN – Saygıdeğer beyefendiler, kıymetli hazırun; hem şahsım hem de birlikte geldiğimiz heyetimiz adına sizleri sevgiyle saygıyla selamlıyorum. Toplantımızın hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Hakk’tan niyaz ediyorum.

Zamandan tasarruf etmek adına, biraz da süratli bir şekilde arkadaşlarımızı size takdim edeceğim. Sağdan başlamak sünnet ama ben Celil Hocamla başlayayım. Sizin tanıdığınız, bildiğiniz evladınız, kardeşiniz, hemşehriniz doktor Celil Göçer Hocam Tokat Milletvekilimiz, aynı zamanda Üzüm ve Bağcılığın Sorunlarını Araştırma Komisyonumuzun çok kıymetli üyesi.

Yine, sol tarafımda çok değerli, kıymetli Balıkesir Milletvekilimiz Ali Aydınlioğlu Bey benim 22’nci Dönemden tanıdığım, bildiğim dostum, arkadaşım.

Evet, Komisyonumuzda yaklaşık 10’a yakın uzman arkadaşımız, 5-6 tane de teknik elemanla birlikte üç gündür Tokat’tayız, sizlerin misafiriyiz. Kimi zaman bağları gezdik, kimi zaman tarihî, kültürel yerleri. Sağ olsunlar Celil Hocam, başta Valimiz olmak üzere Belediye Başkanımız sizin tarihî, kültürel mekânlarınızı gezdirdiler. Geleneklerinizi, örfünüzü, âdetinizi bize tanıtmaya çalıştılar. Kimi zaman yemekle ağırladılar, kimi zaman da el sanatları ürünlerinin üretildiği mekânları dolayarak kısa bir kültür turu da yapmış olduk.

Bugün konumuz üzüm ve üzümün türevleri olan asma yaprağı, sizin tarhana diye tabir ettiğiniz tarhanasını, pekmezini, sirkisini, sucuğunu, kimi yerde “köme” veya “orcik” diye geçen sucuğu ve pestili konuşacağız. Buradaki sorunlarımızı konuşacağız. Daha fazla nasıl üretebiliriz? Veya sizlerin varsa talepleri, şikâyetleri, önerileri; bunları alacağız, inşallah raporlayıp Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığımıza, sonra da ilgili bakanlıklara arz edeceğiz.

Burada herhangi bir sunumumuz var mı?

İl müdürümüz yok, değil mi?

O zaman ev sahibimiz, bizleri de kaç gündür yalnız bırakmayan çok değerli dostum, sizin de hemşehriniz, kardeşiniz, evladınız; Meclisimizin de Komisyonumuzun da gayretli, çalışkan Milletvekili arkadaşımız Celil Bey’e sözü vereyim. Sonra sizlerden gelecek önerileri, talepleri, şikâyetleri birlikte inşallah değerlendirelim, sohbet edelim.

Hocam, buyurun.

CELİL GÖÇER (Tokat) - Türkiye Büyük Millet Meclisinin Üzüm ve Bağcılığın Sorunlarını Araştırma Komisyonumuzun Değerli Başkanı, Değerli Komisyon üyesi Milletvekilim, Kaymakamım, Belediye Başkanım, İl Müdürüm, Meclisimizden yine Komisyona dâhil olan uzman arkadaşlarımız, çok kıymetli Ziraat Odası Başkanım, İlçe Başkanım, muhtarlarım, değerli hemşehrilerim; hepinizi saygıyla sevgiye selamlıyorum.

Tokat’ımız bağ ve Türkiye’nin bağcılığında ve üzüm üretiminde ve yaprakta en önemli illerden bir tanesi.

Komisyon çalışmamız yaklaşık üç buçuk aydır devam ediyor. Ankara’da bu konuda söyleyecek sözü olan hemen herkesi, akademisyen, hoca, üretici, sanayici, ihracatçı herkesi dinledik. Sonra Komisyon saha çalışmalarına başladı. Ben bu Komisyonumuzun çalışmalarını arı gibi nitelendiriyorum çünkü çok çalıştığı için bir arı gibi, ikincisi de Türkiye’nin neresinde üzüme ve bağcılığa dair bilgi ve tecrübe varsa, onu derleyip, toparlayıp memleketimizin hizmetine bilgisine sunmak için, tecrübeyi artırmak için çalışmış oldu.

Değerli hemşehrilerim, Tokat’ta, 1970’li yıllarda 140 bin dekar yani 14 bin hektar bağ var. Zaman içerisinde hastalıklarla bu bağ miktarımız 44 bin dekara kadar düştü ama şimdi, Allah’a şükürler olsun, bağlarımız tekrar yenilenmek suretiyle, yeni teknolojiyle, yeni teknikle yapılmak suretiyle, Hükümetinizin, devletimizin destekleriyle yine artışa geçti. Şu anda yaklaşık 70 bin dekar civarında bağ alanımız var Tokat’ta. Yeter mi? Yetmez. Burada Tokat’ta üzümden vatandaşımızın daha çok üzümlü yemesi lazım, daha çok gelir elde etmesi lazım. Bizim bütün amacımız zaten üreticimizin, çiftçimizin, köylümüzün daha çok para kazanması, bunun için çaba sarf ediyoruz. Niye? Tokat’ın tarım memleketi olduğunu biliyoruz. Eğer Tokat’ta köyde, köylüde, rençperde para varsa çarşıya pazara da para akar. O yüzden kalkınmanın temeli buralardan. O yüzden, değerli hemşehrilerim, yaptığımız çalışmalarla, projelerle bağ miktarındaki artış devam ediyor, verimde de artış devam ediyor. Biz sadece alan olarak bağ artırmıyoruz, yapılan bağcılık uygulamalarını da nitelik olarak, kalite olarak artırıyoruz.

Şimdi, Tokat’ımızdaki yaprak üretimimizin önemli kısmı, biliyorsunuz, Erbaa’mızdan, yüzde 40’ı ihraç, yüzde 40’ı dışarı gidiyor. Burada bazı sorunlar var. Şimdi, Erbaa’daki bağcılık uygulamalarındaki artış Tokat’a örnek. Bunu daha fazla artırmamız lazım. Burada bazı sorunlar var, kalıntı sorunu var. Mesela yaprağımız bitkisel ürün sınıfında sayılmıyor, dâhil edilmiyor. Bununla ilgili çalışmalarımız var. İnşallah bunu da aşacağız. Tokat bağ yaprağı ve genelde asma yaprağı bitkisel ürün olarak Allah’ın izniyle tanınacak. İhracat yaptığımızda içindeki kalıntı miktarı vesaire, onların hepsi standardize edileceği için bu alanda da çok önemli katkılarımız olacak.

Bizim üretimde oluşturduğumuz bağ alanlarının artışında hedefimiz daha fazla ama yapmanızı gereken önemli bir şey var. Ne kadar çok üretirsek üretelim satamazsak ne işe yarar? Yaprığı satamazsak, üzümlü satamazsak ne işe yarar? Bir işe yaramaz. O yüzden milletvekillerinizi olarak, Tokat’ın milletvekilleri olarak biz bu süreci planlıyoruz. Nasıl planlıyoruz? Bir kere iyi üreteceğiz ama beraber üreteceğiz.

Şimdi, Allah nasip ederse 12 Mayıs’ta önümüzdeki ay Tokat’ta şimdiye kadar kooperatifçilik, birlik anlamında neler yapılmış, bunları bir masaya yatırıp ne yapabiliriz, nasıl yolumuza devam edebiliriz; onun çalışmasını yapıyoruz. Çünkü arazi ölçeğimiz küçük. Ali Abi Balıkesir Milletvekili, İsmail Abi Manisa Milletvekili; oralara göre baktığımızda bizim arazi miktarımız daha küçük. Toplulaştırmalar yapılıyor, orada önemli mesafe aldık, o da iyi gidiyor. Ama bizim girdilerimizi azaltmamız lazım. Kullandığımız 5 dönüme bir traktörle, 5 dönüme bir ekipmanla buradan para kazanılmaz. Dolayısıyla beraber hareket etmek suretiyle girdilerimizi azaltıp satacağımız yerde alıcı karşısında gücümüzü artırmamız lazım.

Şimdi, gittiğimiz yerlerde, Türkiye’nin değişik yerlerinde dedi ki vatandaşlar: Biz bu kadar çalışıyoruz, bağın bahçenin içinden çıkmıyoruz, 1 liraya mal ediyoruz, geliyor bize 400 kuruş teklif ediyor, biz de vermek zorunda kalıyoruz. Bizim, üreticilerin güçlü olması lazım. O yüzden, ne yapabiliriz, nasıl birlikte hareket ederiz; muhakkak orada bir karar vermemiz lazım. Çünkü zaten bizim kültürümüz o.

Bizi niye camiye teşvik ediyor Cenab-ı Allah, niye cemaatle kılınan namaz daha fazla sevap? Burada bir hikmet var değil mi? Yani orada bile beraber hareket etmeye bizi teşvik ediyor, bir çağrı var. Onu görmemiz lazım. O yüzden bu konuda muhakkak bir mesafe alacağız. Bu işler zorla olmaz. Eğer

kooperatif, birlik gönüllü olmazsa bunlar yürümüyor. O yüzden vatandaşın kültürüne ne hitap ediyor, nasıl bir araya geliriz, onun çalışmasını yapmamız lazım. Bir taraftan da bağların yeni modern sistemle modernize edilmesi, yenilenmesi için teşviklerimiz var. Yaptığımız projelerde 2018, 2019'da, Allah nasip ederse, Erbaa-Niksar bölgesine 667 dekar düşüyor, 5'er dönümlük 5'er dekarlık alanlarda toplam 667 dekar telli asma sistemle bağcılık uygulaması yapacağız. Peyderpey bunlara geçilecek.

Bütün amacımız sizin şu helal alın teriyle daha fazla para kazanmanız. O yüzden de -alet işler, el övünür- eski düzeni bırakıp beraber hareket etmeyi, beraber çalışmayı, beraber kalkınmayı muhakkak öğrenmemiz lazım.

Tokat bağcılığının geliştirilmesinde katkıları olan değerli Komisyonumuza ziyaretleri için bir kere daha teşekkür ediyorum.

Tokat'ta üniversitemiz, ziraat fakültemiz buna çok önemli katkılar veriyor, onlara da teşekkür ediyorum tekraren.

Tarım teşkilatımız, tabii, bu işe gönül verdiler, beraber çalışıyoruz; hepsine tekrar teşekkürlerimi bir borç biliyorum.

Hepinize saygılarımı, sevgilerimi sunuyorum.

BAŞKAN – Evet, üreticilerimizden söz almak isteyenler varsa...

Buyurun Başkanım.

ERBAA ZİRAAT ODASI BAŞKANI ARİF YILMAZ KÖKSAL – Sayın Komisyon Başkanım; Sayın ilimizin Milletvekili, Sayın misafir Milletvekilim, İl Genel Meclisi Başkanım, Sayın Kaymakamım, Sayın İl Müdürüm, değerli misafirler, muhtarlarımız, çiftçilerimiz, AK PARTİ İlçe Başkanımız, İl Genel Meclisi; hepinizi sayıyorum, hiç kimseyi unutmuyorum; hepinize saygılar sunuyorum.

Aslında bu bizim için iyi bir şans oldu çünkü sizlerin karşısında ben bunları anlatmak istiyordum. Bizim köyleri gezdiğimiz zaman, Sayın Başkanım, Komisyon Başkanım, bu gördüğünüz, bu Karadeniz'in güneye bakan kısmında bütün köyler bağcı köyler. Köyleri kışın gezerken bizden istekleri, talepleri oluyordu, ben de bunlara burada iletmek istiyorum.

Erbaa'da 18 bin dönüm alanda bağcılık yapmaktayız. Bunun 17 bin dönümü genellikle sofralık üzüm yani narenciye çeşidimiz. Yanlış söyledim herhâlde, 1.200 dekarında sofralık, 17 bin dönümü şaraplık. Fakat çiftçilerimiz genellikle şaraplık değil, genellikle bunu yaprak üzerine ticareti yönlendirirler. Bunun sebebi de son yıllarda bizim buraya gelen firmalar pek üzüm fazla almıyorlar. Mesela bende rakamlar vardı, 2 bin ton üzüm alıyorlar bu yöreden. Bizim bu yörede 10 bin-12 bin ton üzüm oluyor fakat 2 bin ton şarap firmaları alıyor, bin ton da pekmez firmaları alıyor. Dolayısıyla vatandaş daha çok yaprağa ister istemez dönmüş oldu.

Bizim burada ilçemize 50 trilyon para giriyor yapraktan, 15 trilyon da üzümünden, pekmezden ve şaraplık üzümünden giriyor; bu kadar bir gelirimiz var. 2 milyon euro da ihracatımız var, ben bunu da şirketin yetkilisinden aldım ilçemizdeki, şimdi, buradan sonraki gideceğimiz firmadan aldım. Bu ilçemizin bağcılığını bir özetlemiş olduk. Benim esas söylemek istediğim, 4 başlık altında bağcılığın sorunlarını yazmıştım: Birincisi, ürün olarak tanınması ÇKS kayıtlarında olması. Çünkü çiftçimiz kredi çekerken bu olmazsa olmaz, olması gerekiyor. Bunu dün de detaylı anlattım, dosyamda da var.

Diğer ikincisi: Dün anlatamadığımdan daha çok anlatayım, tarımsal destekler bölümü. Şu anda bütün ürünlere destek verildiği hâlde mazot, gübre desteği olarak bağdaki 10 TL, 4 lira da gübre desteği. Bunun en azından ayçiçeğine verilen destek kadar mazot, gübre desteği olabilir mi? Bunu söylemek istiyoruz.

Dün de yine tartışıldı, acaba fidan desteği dedik. Özellikle bizim yörede bir hayli fidan diken çiftçilerimiz var. Acaba yine, tekrar fidan desteği verilebilir mi? Ama ben görüyorum sizin anlatımınızdan da zannederseniz özel idare kaynaklarından yeterince desteklendiği için acaba biz bunu görmezden gelebilir miyiz diyelim ama yine de senede 100 bin fidan Erbaa'ya Manisa'dan ve Tokat'tan giriyor. Bunlar da desteklenebilir mi? Eskiden kaldırdığımız, dekara 100 TL olan veya fiyatı yükseltebilir mi?

Üçüncüsü de bağcılıkta -herkes burada bağcı- acaba ilk beş yıl verim alınmadığına göre, ilk beş yıl fındığa verilen destek gibi destek verilebilir mi? Biz hemen verilmiyor anlamda söylemiyoruz. Verilebilir mi diye böyle benim önerim var.

Bir de bizim bir çiftçilerimizin özellikle benden talep ettikleri, özel idare kaynaklarından, Tokat Valiliğince verilen fidan destekleri için teşekkür ediyoruz. Geçmiş yıllarda 120 bin adet verildi. Zannederseniz bu 2017'de yol çalışmalarından dolayı bu fidan destekleri azaltıldı. Bence önümüzdeki dönemlerde tekrar bu yüzde 50 hibeli verdiğiniz fidan destekleri çiftçimizin en çok işine yarayan bölümü. Acaba bunu programımızda alabilir miyiz? Bunu da İl Genel Meclisi Başkanım acaba notlarına alabilir mi?

Yine bir çiftçinin benden talebi vardı. Çardak sistemiyle ilgili bir deneme istiyoruz yörede. Çünkü Tokat'ta yapmışsınız, ben gidip ziyaret ettim, Sayın Bakanımızın geldiği gün baktık. Bu yöreye de acaba çardak sisteminde, özellikle bağcı, üzüm üretmek isteyen çiftçilerimizden 5'er dekar yapabilir miyiz biz de destek olmak kaydıyla Ziraat Odası olarak?

Bir başka da ORKÖY'den 58 tane çiftçimiz 5'er dekar bağ tesisi kurmuştu. Özellikle Ballıbağ, Bağpınar ve Çamdibi -birisi de bizim köyümüz- buradaki çiftçilerimiz o projeden çok memnundu. Dün de söyledim, o projenin uygulamasını tekrar Orman Genel Müdürlüğü nezdinde girişimlerde bulunarak bu desteği de sizden talep ediyoruz. Yani burada en önemli 2 tane benim söylediğim; birincisi DOKAP projesinden gelecek o var, onu biliyorum projeden. Benim özellikle Validen yüzde 50 fidan desteği... Bir de ORKÖY projelerinden beş yıl para istemiyorlar, dolayısıyla, beş yıl içinde çiftçi kendi kendine bağımlı yetiştiriyor, parasını ödeyebiliyor. O proje eğer iptal olmazsa ORKÖY projeleri... Çünkü etrafı da çevriliyor bağın, onun bir avantajı o. Telini de veriyorlar, ortadaki direğini de veriyorlar, çok avantajlı bir sistem. Onu özellikle sizden istihdam ediyorum.

Bir de bu yaprak kalıntısına acaba sizin heyetinizce Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına, özellikle salamura yaprak üreten bölgelerde, bizim bölge gibi, ilaç tavsiye yapabilir misiniz? Biz bölgede bağ uyuzuyla ilgili mücadeleyi yeterince yapamıyoruz. Biz geçen senelerde burada güllenci bulamacı diye üniversite hocalarımız da tavsiye etti, onu denedik fakat kimisi "Yandı." dedi, kimisi "Faydasını görmedim." dedi. Vatandaş kendisi, böyle, acaba Bakanlığa tavsiyede bulunursanız bu, yaprak, salamura yaprak yapan çiftçilere karşı sıfır kalıntılı ilaç tavsiyesinde bulunur mu? Siz de uygun görürseniz.

Ben fazla zamanınızı almayayım.

Dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

İnşallah bu toplantımız çiftçimize hayırlı olur diyorum.

BAŞKAN – Evet, Değerli Başkanımıza teşekkür ediyoruz.

Dün de beraberdik, burada daha kısa kesti, zamanı da verimli kullandı. Kendisine bir kez daha teşekkür ediyorum. Dün birçok şeye temas etmişti Sevgili Başkanımız.

Bunun dışında söz almak isteyen, başka bir şey ilave etmek isteyen, "Benim sözüm de var." diyen birisi var mı?

Şimdi, Değerli Başkanım, öncelikle şeyi söyleyeyim: Desteklemenin, dün de izah etmiştim, fidan desteklemelerin hangi gerekçeyle kaldırıldığını anlatmıştım. Özellikle bizim bölgemizde arz fazlası ürün oluyor artık üzüm. Yani kurutsanız da yaş da satmanız bir şekilde iç piyasada ve yurt dışına ihracata sorunlar çıkıyor karşımıza, mal elde kalıyor. Mal elde kalınca da bu sefer alıcılar, ihracatçılar, tüccarlar fiyat üzerinde baskı uygulamaya çalışıyor. Gerçek değeri 1 liraysa -demin Celil Hocam da bahsetti- “Onu 80 kuruşa, 70 kuruşa, 50 kuruşa kadar alabilir miyim?”in gayretine giriyor, bu da müstahsilin aleyhine oluyor. Yani bir ürün tüketilecek miktardan daha fazla olduğunda... Bunu zaman zaman patatesten de yaşıyoruz. Mesela bir sene patates çok para eder, ertesi sene herkes patates eker. Ondan sonra da bir bakarsanız patates fiyatları çökmüş. Biz bunu yönlendirici olsun diye diğer mahsullerin bir kısmına yani boş kalan arazilere... Bağdan gelir güzel. Sizin burada işletmeler biraz, işletme ölçeğiniz küçük olduğu için kazancınız az. Bizim oralarda ortalama... Bizim oradaki çiftçinin de şikâyetleri var ama ortalama 15-20 dönümü buluyor, ortalamasını söylüyorum. Ama 50 dönüm, 100 dönüm bağı olanlar hakikaten -demin Celil Hocam da bahsetti- masraftan da tasarrufta bulunduğu için... Çünkü bir traktör, bir ekip, ekipman kurmak çok kolay iş değil. 10 dönüm bağa da aynı ekip, ekipmanı kuruyorsunuz, traktör alıyorsunuz, 100 dönüme de. İşletme maliyetiniz artıyor. Dolayısıyla da biz yani arz fazlası yaşanmasın, boş alanlar tekrar bağ olmasın diye mevcut bağcılarını korumak adına fidan desteği yapmıyoruz. Bu çiftçinin, bağcının lehine. Yoksa destekleme yaptığınızda, diyelim ki domatesten, biberden, patlıcan da daha az gelir elde eden ya da diğer mahsullerden daha az gelir elde ettiğini düşünen tarımcı, çiftçi, ziraatçı o alana bağ diyor. Bu sefer de arz fazlası sorunu yaşanıyor. Bu sefer de o mevcut bağcılar ve üzüm üreticileri bundan zarar görüyor. Bunu engellemek adına bir, fidan desteklemelerini o sebeple durdurduk.

İkincisi, belki burada eksikimiz şu olabilir, bu toplantılardan çıkan sonuçlardan bir tanesi de odur: Mesela mevcut bağı var, on yıldır, yirmi yıldır veya beş yıldır bağcılık yapıyor; bağı hastalıklı. Yani diyelim ki kanser geldi bağa, bağı yenilemesi icap ediyor veya filoksera ya da diyelim ki kırk yıllık, yirmi yıllık, elli yıllık bağı var; artık ömrünü tamamlamış, ekonomik ömrünü; bunları yenileyenlere belki bu desteklemeler yeniden açılabilir mi? Bunu da raporlarımızda konuşacağız, ilgililere ileteceğiz.

Mazot konusunu konuştum Sevgili Başkanım, tarım yetkililerini çağırdık ilk zaman söylediklerinde. “Tarla bitkilerine asıl desteklemeyi vermeyi düşünüyoruz.” dediler. Hâlbuki burada bağ. Bahçe bitkisi bu. Dolayısıyla tarla bitkisi ile bahçe bitkisini birbirinden ayırt ediyoruz. “Tarla bitkilerinde gelir daha düşüktür, bahçe bitkilerinde gelir yüksektir.” dediler. Buna rağmen “Olmaz.” dedik. Onu da arkadaşlarımız çalışacak. Tarım Bakanlığı yetkilileriyle, genel müdürlerle görüştük, onda da bir düzenleme bir iyileştirme olacak. Sayın Başbakana kadar konuyu arz ettim ben. Ama orada bize savunmaları şuydu: Ya, tarla bitkilerinin gelirleri düşük olduğu için...

Yani Çinlilerin atasözü var, diyor ki: “Gelecek on yılını düşünüyorsan ağaç dikeceksin, önündeki yüz yılı düşünüyor isen adam yetiştireceksin.” Biz de hem önümüzdeki on yılı, yüz yılı planlayacağız düşüneceğiz. Onun için 2023 hedeflerini, 2053 hedeflerin, 2071 hedeflerini gösteriyoruz. Türkiye eskiden böyle uzun vadeli ne bir hedef koyabilir ne de bir planlama yapabilirdi. Ama şu kadarını söyleyeyim: Durmuş amcam yanlış anlamasın, Zeyid benim okul arkadaşım, sabahdan beri ben sana takılıyorum. Zeyid’i de severim, hem hac arkadaşım. 2002 yılından beri çıkardığımız çok güzel kanunlar var tarımla alakalı. 12 tane kanun çıkardık Toprak Koruma Kanunu’ndan tutun desteklemelere. Mesela tarımda eskiden müstahsil, üretici kendi hâline bırakılmış, kaderine terk edilmişti. Ne üretirse, planlaması yoktu. Şimdi biz primlerle yönlendiriyoruz. Diyoruz ki önümüzdeki sene bizim darıya ne kadar ihtiyacımız var? Şu kadar ton. Ne kadar ithal, ne kadar ihraç? Bir bakıyoruz, dengelerini kuruyoruz, darıya ona göre prim veriyoruz ki ithalat varsa ithalatı engelleyelim. İhracat varsa destekleyelim, biraz daha ihracat olsun. Mesela bu sene bağcılıkta onu yaptık. Bizim bölgemizde rekolte çok yüksekti, öyle konuşuluyordu, fiyatlar çökme noktasındaydı, 4.500 liradan açılan kuru üzüm piyasası 3.500,

3.200'lere kadar geri gelmişti; Allah bin kere razı olsun Sayın Bakanımızdan ve Başbakanımızdan, konuyu arz ettik, Toprak Mahsulleri Ofisini ilk defa devreye soktuk. Ofisin, devletin çiftçinin, müstahsilinin yanında olduğunu gösterdik, fiyat şu anda 5,5-6 lira arasında. Biz sadece şunu söyledik: 4 liranın altına düşerse devlet alacak, 4 liranın altında mahsulünüzü satmayın arkadaş. Ha, satmak isteyenler de 4 liraya getirsin, Toprak Mahsulleri Ofisine versin. 40-50 bin ton üzüm fazlalığı varken Toprak Mahsulleri Ofisine gele gele 4.600 ton geldi, başka getirilmedi. Yani piyasayı regüle etti. Fiyat yükselince piyasaya müdahale etme şeyi kalmadı. Niye söylüyorum bunları? Geçmişten gelen hataları tekraren yaşamamak adına.

Hükümetimiz çok güzel projeler üretti, tarımın sanayileşmesini sağladı makine anlaşmasını sağladı. Traktöründen tutun ekip ve ekipmanlara -tek tek sayacak değilim ama- hepsinde yüzde 50 hibe destek verdi. Hâlâ devam ediyor, Tarım İl Müdürümüz burada, hâlâ devam ediyor desteklemeler. Şimdi, başka şey de ilave ettik buna. Ne yaptık? Genç çiftçiye yüzde 70, kadın çiftçiye yüzde 70. Hocamın da bahsettiği, birlik kurarsanız, kooperatif oluştursanız yüzde 73'lere varıncaya kadar destekleme veriyor.

Şimdi, 1 dönümle, 5 dönümle bağcılık yapma devri bitti. O 5 dönüm bağcılık devri şöyleydi: Evimizde elektrik varsa o bir lüküstü. Ben yaşta olanlar bilir. Biz gece o gazlı lambaların etrafında, lüksü de bulursak -kimi yerde "lüks" derler, kimi yerde "lüks" derler- onu da bulursak nur âlâ nur kabul eder, onun altında çalışırdık. O dönemlerde o 3-4 dönüm bizim masraflarımızı karşılıyordu. Şimdi masraflarımız arttı. Her birerimizde telefon, cep telefonu, birer tane televizyon, çamaşır makinesi, bulaşık makinesi, şusu busu, bir de torun torba da varsa, çocuk çocuk da varsa oradan geçinme dönemi bitti.

Ne yapacağız? Birlik kuracağız, kooperatif kuracağız; o birlikler, kooperatifler vasıtasıyla yüzde 73'e kadar destek alacağız. Geri kalanını da birliğin kendi öz sermayesi varsa, teminat gösterebiliyorsa, neredeyse yüzde 100'ünü de finanse ediyor Hükümetimiz. Uzun vadeli, sıfır faizli veya hibe kredilerden istifade etmeniz lazım. Yani biraz da işinizi severek yapmanız lazım. "Ya, bu Hükümet bana ne destekleme yapıyor ve ben bu işi ne kadar iyi yapabilirim?" işimizi iyi yapacağız. Mesela "Manisa'yla rekabet edebilir miyim?" Hedefiniz bu olmalı ya da "Antep'le rekabet edebilir miyim?" İlk hedefiniz bu olmalı, sonra burada ürettiklerimizi iç piyasada ve yurt dışına ihraç ederken yüksek bedellerle nasıl satabiliriz?

Az önce geldiğimiz Gökçeli'de vatandaşın biri kalktı, bize bir şey söyledi, "1 dönüm bağım var." dedi. Arkadaşlar, 1 dönüm bağla bağcılık olmaz. O zevk için, hobi yani onunla geçinmek mümkün değil. İş ciddi yapacağız. Orada tahmin ediyorum, herhâlde, işletme maliyetlerini diğerleriyle mukayese ederseniz 20 kat artırabilirsiniz, ne Manisalı üreticiyle rekabet edebilirsiniz ne de yurt dışıyla çünkü yurt dışında da bizim rakiplerimiz var.

Bir de tarımın makineleşmesini de sağlamamız lazım, sanayileşmesini de sağlamamız lazım. Bir kısım hizmetler var ki o hizmetleri artık tarlada alet edevatla -insan gücü yok diyoruz ya hani, gençlerimiz yok diyoruz ya- yapabiliyoruz. Neredeyse çapasından tut, toplamasına varıncaya kadar. Bu hususta geliştirilmiş makineler var. Yani teknolojiye de kullanacağız, aynı zamanda sanayileşeceğiz. Pekmez getirdiniz, bu bir sanayi ürünü. Bunu ileri sanayi ürünü hâline getirmenin de yollarını arayacağız. Üzüm satmak yerine pekmez satarsak daha kârlı. Aynı zamanda bir işletme kuracaksınız, istihdam sağlayacaksınız, değil mi? Köy göç vermeyecek, gençleriniz burada çalışacak, şehirde iş aramayacak. Peki, bunu tek başıma kurarsam? 2 milyonluk tesisin 1 milyonunu Hükümetimiz veriyor. Hayal bu, hayal. Yani hayal etse insan, yirmi sene önce bana birisi bunu söyleseydi, "Bir iktidar gelecek, 2 milyonluk yatırımın 1 milyonunu hibe edecek." deseydi herhâlde hayal görüyor, rüya görüyor derdim. Rabb'im hamdolsun, o günleri gördük. Şimdi 2 milyonluk yatırımın 1,5'unu

veriyor. 1.700'ünü de vermeye hazır. "Yeter ki birlik oluşturun, kooperatif oluşturun, işinizi iyi yapın." diyor. Kim söylüyor bunu? Bu ülkenin Hükümeti söylüyor, bu ülkenin bakanı söylüyor, Recep Tayyip Erdoğan'ın yol arkadaşları söylüyor.

Şimdi, birçoğu benim yaşımda olan arkadaşlarım var, görüyorum, benden büyükler de ağabeylerim, geçmiş dönemde biz kardeşler arasında bile birbirimize para gönderirken ya dövizle gönderirdik ya ödünç gönderirdik. 2 milyonluk yatırımın 1 milyonunu kardeş kardeşe ödünç vermez ya, bırak hibeyi, ödünç vermez; babası oğluna hibe etmez. "Veriyorum ama oğlum, önümüzdeki sene isterim ya da iki sene sonra isterim, elin bollanınca isterim." demiyor muyuz? Şimdi Hükümet kalkmış diyor ki: "Ya, 2 milyonluk yatırım yap, sanayi kur, kendi köyündeki müstahsilin malını al, işle, ihraç et veya iç piyasaya sat. 1 milyonu benden."

Bir yerde de şu şeyle karşılaştık, Celil Hocam da vardı, adam dedi ki: "Ya, onu yapıyorsun da kim kuracak?" Yani hem parayı vereceksin hem işletmeyi kuracaksın hem kâra geçireceksin, ondan sonra da adama "Gel otur." diyeceksin. Bir başka yerde, garip bir şey, sizin burada da yaşanmış, biraz ondan da ürküntünüz var. Elâzığ'da da birileri "Alın tarlamızı, verin bizim paramızı. Biz de Suriyeliler gibi yaşayalım." Üzüldüm yani. Sonra bir arkadaş cevap verdi, Ziraat Odası Başkanımız dedi ki: "Allah'tan kork. 'Kooperatif kuruyoruz.' dediniz, 'Birlik kuracağız.' dediniz, 'Aidat almayın.' dediniz, aidatları da almadık. Şu kadar da para yardımı ettik. 25 bin lira para topladınız. İlk işiniz Almanya'ya gitmek oldu. Geldiniz, 17 bin lira gitti."

Şimdi, işi de samimi yapmamız lazım. Şöyle düşünmememiz lazım... İçimizde hocalarımız da var, Rüstem Hocayı da görüyorum, herhâlde bir iki kelam da o hastalıkla ilgili, ilaç kullanımıyla ilgili söyler, ondan sonra müsaade alırız.

Bizim orada da acı tecrübeler var. Bir işletme kuruyoruz, bir kooperatif kuruyoruz, tam kâra geçecek, ben diyorum ki: "Benim oğlum var, boş. Benim oğlanı alın." Hiç o işten anlamaz. Ali bey diyor ki: "Benim kızım var." Celil Hocam diyor ki: "Benim damat var." İşin başındayız ya biz almaya başlıyoruz. Biz almaya başlayınca altımızdaki delegeden tut, yönetim kurulu üyelerine varıncaya kadar herkes eşi dostu, ahabı... Bizim TARİŞ böyle battı, FİSKOBİRLİK böyle battı. Profesyonellece yöneteceğiz. Yani 50 kişilik işi 1.000 kişiyle yapmayacağız. Bu işletmelerin hepsine 1.000 kişi doldurduk ve o işletmeler zarar etmeye başladı. Rekabet etme şanslarını yitirdi. Bu kötü örneklerden de ders çıkaracağız, "Biz böyle yapmayacağız." diyeceğiz. Mesela, üzüm birliğinde arkadaşlarımızla gezdik, işletmeleri gördük. Öyle işletmeler kurmuşlar ki TARİŞ'te, geçmişte çok kötüydü ama. Sordum şimdiki Başkanına, dedim ki: "Şu anda kaç personelin var?" "57,58." deyin ki 60. "Geçmişte bu işi kaç kişi yapıyordu?" "Bine yakın kişi." dedi. Üzüldüm. Pamuk Birliği vardı, Pamuk Birliği battı. Hem de 80 öncesi orada bir grev yaptılar, makinelerin hepsini yaktılar. DİSK'e bağlı bir sendikaydı. Sözde işçinin menfaatini koruyacak. Bütün işçiler işsiz kaldı. O sanayi de o fabrika da kapandı, yağmalandı, talan edildi. Ama orada 100 kişilik işi 1.500 kişi yapıyordu. Rekabet etme şansı da kalmamıştı, zararlar kapanma noktasına geldi. Bu kötü örneklerden de ders çıkaracağız. Yani, eşe dosta, akrabaya, hısıma istihdam alanı olarak görmeyeceğiz oraları. Yani altın yumurtlayan tavuk. Kaymakam Bey dedi ki: "Ya, bazen bizim müstahsilimiz ya da hemşehrilerimiz altın yumurtlayan tavuğu kesiyor. Her gün bir altın veren tavuğu 3 tane altını birden alayım diye bir günde kesiyor." Hâlbuki altın yumurtlayan tavuk, birlikler, kooperatifler sizi tüccara karşı koruyor, ihracatçıya karşı koruyor, aynı zamanda elinizi de güçlendiriyor, piyasayı oluşturma imkânı veriyor. Bizim TARİŞ Üzüm Birliği "Piyasaya girmeyeceğim." desin, üzüm fiyatları çöker, dibe vurur. Öyle bir gücü var. 20 bine yakın da ortağı var. Daha iyi yönetilse, eminim, çok daha güzel sonuçlar alacağız. Piyasaya belki biz Toprak Mahsulleri Ofisini sokma ihtiyacı bile hissetmeyeceğiz. Ama geçmişle mukayese ettiğimde ehvenişer veya geçmişle mukayese ettiğimde daha iyi diyebiliyorum. Bu arkadaşların hiç olmazsa öbürleri gibi büyük hataları yok, 50 kişilik işi 1.000 kişiyle yapma gayretleri yok.

Kısacası, Hükûmetin size sağladığı, Tarım Bakanlığının size verdiği bu imkânlardan istifade edin. Bağ çok kıymetli, üzüm çok çok kıymetli. Kanaatimce de stratejik bir ürün. Hükûmetimizin bakış açısı da bu. Tarım Bakanıyla konuştuğumuzda -geçmişteki de bugünkü de- aynı şeyi söylüyor.

Herkes, dünya beyaz şekerden kaçarken üzüm doğal şeker. Demir eksikliğini gideriyor, kanserojen şeye karşı etkili, antioksidan, enerji de veriyor. Kışın talebeyken biz okullara giderken o zaman fındık pahalıydı, fındık bulamazdık da annelerimiz leblebiyle üzümü karıştırırlardı, cebimize koyarlardı ya da bir külaha koyarlardı. Acıkınca yolda yiye yiye gider gelirdik. Gerçek pekmezi bulmak çok kıymetli, çok değerli. Bir şey daha duydum, çok üzüldüm. Herkesin evinde vardır muhtemelen ama arkadaş, ticari olarak kesmeniz ya da tarhananız yok. Satılık tarhana bulamıyorum dedi. “Kaça satıyorsunuz?” dedim. 20 lira civarında, hadi deyin 15 lira. Yani 3 kilodan, 5 kilodan herhâlde 1 kilo tarhana elde edilir, öyle değil mi? Bu hâle getirip bütün ülkeye, bütün Türkiye’ye ihraca yönelik bir gayretimiz olması gerekmez mi? “Üzüm aldım, üzüm sattım.” İyi, güzel, fena değil. Bunu da kabul ediyorum ama üzümünden daha fazla, iki misli kâr ediyorsun ya sanayi malı mamulü hâline getirsen. Bu hâle getir.

Biraz da tanıtım eksikliğimiz var, o tanıtımı da biraz biz siyasiler, biraz Meclis, biraz belki Ziraat Odası başta olmak üzere sivil toplum örgütleri, Tokat’taki Ticaret Borsamız, Ticaret Odamız, Sanayi Odamız bu işin içerisine girmeli, dâhil edilmeli ve tanıtım, özellikle Türkiye’de tanıtım mutlaka yapılmalı. Türkiye’nin ürettiği üzüm içeride tüketilse dışarıya ihraca bile gerek yok. Müstahsil kâr eder, güzel gelir elde eder.

Son cümle, İngiltere üzüm üretici değil. Üzüm tüketimi ne kadar İngiltere’nin, biliyor musunuz? Fert başına 2 kilogram. Bizde ne kadar? 250 gram. Nüfuslarımız da birbirine yakın. İngiltere yaklaşık 200 ton ithalat yapıyor, vatandaşına 2 kilo üzüm yediriyor, bu alışkanlığı kazandırmış. Ama bizim ülkemizde 250 gram arkadaşlar. İlk önce yiyeceğiz.

ALİ AYDINLIOĞLU (Balıkesir) – Sen yiyor musun bakalım.

BAŞKAN – Ben yıyorum, odamda da Meclise gelenler görür.

ALİ AYDINLIOĞLU (Balıkesir) – Çikolata almasınlar.

BAŞKAN – Tabii, doğru söylüyor. Hediyeleşirken bile kendi mahsulümüzle hediyeleşelim ya. Mesela tarhana getirilebilir, kuru üzüm götürülebilir, yaprak olabilir. Mükemmel bir şey. Yaprığı yaprak olarak satmak yerine paketleyip satsanız iki misli fiyata satarsınız ya.

ALİ AYDINLIOĞLU (Balıkesir) – Ama burada bir birlik varmış, çok kötü bir iz bırakmış. “Biz bir daha kooperatif, birlik kuramayız.” diyorlar şimdi.

BAŞKAN – Peki, bununla yetineyim. Başka sual yoksa...

Kaymakam Bey, bir şey söylemek ister misiniz, bu kadar misafiriniz var? Size baştan söz verecektik ama zamanı iyi kullanmak, verimli kullanmak adına biraz acele ettik.

Hemen bir mikrofon uzatalım, sonra Kaymakam Beye söz verelim.

AHMET ATEŞ – Sevgili büyüklerim, öncelikle hoş geldiniz diyorum.

Biraz önceki konuşmanızı özellikle dinledim. Bizim yöresel olarak, sizin projeleriniz ve desteklerinizden faydalanan bayağı bir arkadaşlarımız, dostlarımız var. Ama bizim yöremizdeki üretici, çiftçi ve köyle kesimi dekar olarak küçükler. Bunun için, bizim özellikle pazara çok büyük ihtiyacımız var. Mesela ben bağcıyım, anamdan doğdum bağcıyım ve bugün 30 dönüme yakın, 20 dönüm bağım var şu anda. Eskiden 30 dönümdü, şimdi 20 dönüm. Biz bunu üretiyoruz ama pazarda sıkıntı çok yaşıyoruz, pazarlarken çok büyük sıkıntılar yaşıyoruz. Ben özellikle Mey Şarap Fabrikalarına üzüm veren bir vatandaşım. Mey Şarap Fabrikaları bazı denemeler de yaptı. Biz üzümü yetiştirdik ama para kazanamadık. Pazar olarak bizim pazara çok büyük ihtiyacımız var.

Özellikle bir de devletimizin bizim yöremize yapmış olduğu bir kanalımız var. Suyu ihtiyacımız var ama suyumuz yok.

BAŞKAN – Kanal var, su yok, nasıl oluyor?

AHMET ATEŞ – Kanalımız var. Sulama birliğimiz vardı. Bu birliğimiz düzenli çalışmadığından dolayı kapatıldı ve bizim yaz dönemlerinde özellikle bağda, üzümlerin tam olgunlaşma döneminde suya çok ihtiyacımız var. Bizim yöremizde su yok.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederiz.

AHMET ATEŞ – Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Var mı başka soru?

AK PARTİ ERBAA İLÇE BAŞKANI MUSTAFA KÖK – Başkanım bir de ben bir şey söyleyelim.

BAŞKAN – Buyurun.

AK PARTİ ERBAA İLÇE BAŞKANI MUSTAFA KÖK – Şimdi, gittiğimizde köylerde en çok şey yapılan, bizim buralarda birliklerin, kooperatiflerin hep kötü örnekleri vatandaşın önünde. Bundan konuşmanızın bir bölümünde bahsettiniz, Allah razı olsun. Bunlardan dolayı vatandaş ürkerek bakıyor olaya. Gerçekten çok ürkütüyorlar. Bunların ya denetimlerinin içinde bir yasal düzenleme olması lazım. Sadece mahallî idarelerle bu iş yürümüyor. Fatura getiriyor, kasadakini harcıyor. Verdiğiniz örnekte toplanan 25 bin liranın 17 bin lirasının Almanya’da yenilmesi gibi. Buralarda bu tür birlikler ve kooperatiflerin en azından denetimiyle ilgili bir yasal düzenleme yapılırsa daha sıkı, daha güzel, öncülük yapıp birkaç tane de güzel örneği kurulursa birliklerin ilçe tarımına katkıları olur, farklı şeyler olur. Yani bunlarla birlikte belki, mesela bizim sulama birliği sorunumuz var, yıllardır birlikler kötü yönetildiği için şu anda çözümsüz durumda. Aynı şeyler, benzer şeyler.

BAŞKAN – Evet, bir şeyi ihmal ettim, Mustafa Bey de benim okul arkadaşım. Burada görünce de memnun oldum, mutlu oldum.

Bir şey mi diyecektin amca?

ZÜLGAYIR USTA – Evet efendim.

BAŞKAN – Buyurun.

ZÜLGAYIR USTA – Sayın misafirlerimiz, cümlelerinizi saygıyla selamlıyorum, hepinize hoş geldiniz diyorum.

Öncelikle sözlerinizi dinledim. Çok memnun olduk. Şimdi, sayın arkadaşımın bir tanesi dedi ki sözünden anladığıma göre “Siz bağıcılığı ilerletmeyin. Her şey bağıcılıkla olmuyor. Fidan desteği olmuyor.” Önce kitabımızın da söylediği gibi, temizlik imandan başlar, suyla temizlenilir. Suyumuz akıyor. Başka mahsul yapmak için, en azından hayvancılık yapsak, kanalımız aksa. Hayvancılık yapsak yoncamız yok. Biber, patlıcan yapsak yoncamız yok. Zaten toprağı saksıya bölüyoruz. Yerimiz dar. Mesela ırmak kenarında bir tane başlı yerimiz var. Her taraf şey içerisine alındı, sadece bizim köyümüze komşu Emeri’yle (Bağpınar) beraber tarazlanmadı. Orası kaldı, set içerisine alınmadı. Bizim hayvancılık yapmaya, koyun beslemeye yerimiz çok dar. Toprağı saksıda bölüyoruz dedim ya, bizim için en önemli şey su. Suyumuz olmadığı takdirde hiçbir şeyimiz olmuyor.

Teşekkür ederim beni dinlediğiniz için.

BAŞKAN – Ben bir sözümü düzeltiyim, yanlış anlamış amca.

Evet, teşekkür ediyorum ama beni yanlış anlamışsın. Ben şunu söylemedim: “Bağıcılık yapmayın.” demedim.

ZÜLGAYIR USTA – Hayır, “Fidana destek olmuyor.” dediniz.

BAŞKAN – Yok, oluyor da şimdi şöyle...

ZÜLGAYIR USTA – “Başka şeylere heves edin.” dediniz.

BAŞKAN – Ha, tamam, mesela...

ZÜLGAYIR USTA – Başka başka şeye heves etmek için suyumuz olacak, hayvancılık yapacağız; biber, patlıcanla sebzeçilik yapacağız. Suyumuz olmayınca bir şey yapamıyoruz. Kanalımız akacak. Büyükten af, küçükten suç. Bizi affetsin Hükûmet, borcumuz varsa Hükûmet bizi affetsin. (Alkışlar)

BAŞKAN – Şimdi, onu cevaplandırmak üzere Celil Hocama sözü vereceğim. Bugünlerde zaten yasa görüşülüyor. İnşallah o mağduriyetiniz de giderilir.

ZÜLGAYIR USTA – Her şey affoluyor, bizimkini de affetsinler.

BAŞKAN – Benim söylediğim sözü düzeltelim. Şimdi mutabık kaldık. Herkes bağcı olmak yerine kimisi kirazcı olsun, kimisi ceviz üretsin. Mesela buranın cevizi de meşhurdur, iyi de paradır. Şimdi, bunu niye söylüyorum? Herkesi bağcı yaparsanız, bütün buradaki çiftçilerin hepsi bağa yönelirse bir bakıma aslında iyi de olur. Nasıl olur? Kooperatifleşmeyi veya birlik kurmayı becerebilsek, bunları işletebilsek yararlı da olur, masraflarımızı düşürürüz, ilaçlamamızı birlikte yaparız.

Şimdi, ilaçlama konusunda da son bir cümle söyleyeyim: Karekod sistemiyle Tarım Bakanlığı bundan sonra takibini yapacak. Gelişigüzel öyle merdiven altından ilaç aldım ya da kafama göre gitti ilaç yazdırdım, eskiden vardı ya antibiyotik alırdık, eczaneye giderdik “Ver bana şu ilaçtan.” yok öyle bir şey. Karekod sistemiyle takip edecek. İlacını yazdıracak, gidecek ilacını ziraatçıdan alacak, ne kadar kullanacağını da bilecek reçeteye uygun olarak.

Diğer sorulara ve kısmen de mahallî meselelere yönelik de Celil Hocam cevap versin.

Öbür kanunla ilgili de kanun zaten Mecliste görüşülüyor. İnşallah o iş de çözülecek.

CELİL GÖÇER (Tokat) – Değerli hemşehrilerim, haklısınız tabii, su olmadan hayat olmaz, ürün olmaz. Sulama birlikleriyle ilgili problem malum, işte borçlarından olmasından dolayı, hizmet alamamaktan dolayı. Bu zaten Hükûmetin gündeminde, yakın zamanda duyurulur. Şu anda bununla ilgili söyleyebileceğim bu kadar. Ama eli kulağında, çözülecek Allah’ın izniyle.

Diğer söylemek istediğim konu, kooperatiflerle ilgili Tokat’taki kötü örnekler, kötü hafıza. Şimdi, kötü örnekler de var, iyi örnekler de var. Ben doktor olduğum için şöyle bir örnek vereyim: 1.000 tane hasta bakarsın, 999’u iyi olur veya 990’ı iyi olur, 10 tanesi iyi olmaz, Allah korusun, bir hasta ölür, hep o konuşulur. Yani kötü örnekler daha çok konuşulur. Durmuş Amca, bu kooperatife kızıp birlik olamamak imama, müezzine kızıp camiye gitmemektir yani. Bak, bu çok önemli, arkadaşlar, değerli hemşehrilerim, bizim çıkışımız, ne yapıyor isek -biz asker milletiz- beraber yapmamız lazım, masrafları düşürmemiz lazım. Daha çok para kazanmamız lazım. Birlikten kuvvet doğar ya, daha kolay bir ifadesi var mı bu işin? O yüzden, şunun da farkındayız, bakın, Tokat’ta hep ilkler yaşanıyor. Geçen Tarım Bakanımız geldiğinde “Beraber üretelim” modeliyle örnek köy projesi başlatıldı. Orada da çok önemli şeyler yapılıyor. Yani bizim vatandaşımız, rençberimiz kaynaklarını nasıl verimli kullanır, araziye nasıl verimli kullanır, alırken nasıl daha ucuz alır, satarken nasıl daha iyi satar, onun yolunu bulmak zorunda. Başka çıkar yolumuz varsa siz söyleyin. Ama millet de gönüllü katılmazsa o da başarılı olmuyor. İnanacak. O yüzden, şu anda yaptığımız şey, geçmişte Tokat’ta bununla ilgili neler yapılmış, nerede hata yapmışız, model mi yanlıştı, insan mı yanlıştı, şimdi onlara çalışıyoruz.

12 Mayıs’ta da Allah izin verirse çalıştayı yapacağız. Bu memlekette geçmişte neler olmuş, potansiyeli nedir, hangisi uygun, kooperatif mi, birlik mi, şirket mi, belediye mi, o opsiyonların, alternatiflerin hepsini çalışacağız. Ben şuna çok net bir şekilde inanıyorum: Bağcılık Komisyonumuz çok yere gitti ama Bağcılık Komisyonumuzun da en çok faydası Tokat’a olacak diye düşünüyorum ben. Niye, biliyor musunuz? Mesela, fidan desteğinin Manisa’da verilmesine gerek yok çünkü arz fazlası

var. Manisa üzümcülükte Tokat'ın ağabeyi olsun. Bizim çok potansiyelimiz var, bizim gidecek çok yolumuz var ve doğru yolda gidiyoruz. Şimdiden bu dediklerimizi yaparak gidersek eğer Tokat Allah'ın izniyle buradan, üzümünden, yapraktan çok daha ekmek yer, para kazanır inşallah.

BAŞKAN – Evet, zamandan tasarruf etmek adına Kaymakam Bey'le başlamamıştık. Şimdi nihayetinde bu şehre geldik. Kaymakam Bey de sağ olsun, iki ilçemizde bize refakat etti. Ona da bir iki kelimetmesi için mikrofonu vereyim. Ondan sonra sohbeti kapatalım.

NİKSAR KAYMAKAMI SELAMİ KAPANKAYA – Sayın milletvekillerim, değerli belediye başkanlarım, İl Müdürüm, değerli misafirlerimiz, vatandaşlarımız; hepiniz bu faydalı toplantıya hoş geldiniz, sefalar getirdiniz. Saygıyla selamıyorum.

Bugün gerçekten, Gökçeli'den beri sayın vekillerimiz vatandaşlarımızı, bizleri dinlediler. Gerekli notlarımızı ilettik. Bu bir başlangıçtır. Onların bizi dinlemesi, sorunlarımızı öğrenmesi sorunların çözümü için de iyi bir başlangıçtır.

Ben Niksar Kaymakamıyım, Erbaa'ya şu anda vekâlet ediyorum Kaymakam Bey iznli olduğu için. Ama biz Erbaa'nın özellikle yaprak konusunda, üzüm konusunda gerçekten isim yapmaya başladığını görüyoruz, Türkiye'de önemli bir yere sahip olduğunu görüyoruz ve gurur da duyuyoruz. Bütün Tokat'ımız da aynı şekilde.

Gerçekten, sayın milletvekillerimiz, ben üç senedir Tokat'ta görev yapıyorum. Gerek Kelkit havzasının insanı olsun Niksar'dan bu tarafa diğer havza olsun Turhal tarafı, çalışkan insanlar. Bir şekilde tarımla, hayvancılıkla, ziraatla geçimlerini sağlamaya çalışıyorlar. Tabii ki genç nüfus biraz büyük şehirlerimize gitmiş ama burada kalan insanlarımız da belli bir yaş grubunda olsalar da burada bağ bahçe oluşturmaya çalışıyorlar, üretime katkı vermeye çalışıyorlar.

Tabii ki bu konuda, sayın milletvekillerim, devletimizin yapacağı işler var, vatandaşımıza düşen görevler var. Burada da merkezî Hükûmetimizin, devletimizin temsilcisi olarak ilçelerimizde ilçe tarım müdürlükleri vasıtasıyla, tarım danışmanlarımız vasıtasıyla biz her türlü desteği, bilgiyi, birikimi sizlere aktarmak zorundayız. Eğer ki bizim ilçe müdürlüklerimize gelip bir ilgi, alaka görmediyseniz sırasıyla öncelikle kaymakamlarımız olarak her zaman kapımız açıktır. O konuda bizler sizlere destek olmak zorundayız buradaki tarım teşkilatları olarak.

Yine de burada gerek İl Özel İdareimiz gerek diğer yerel kurumlar da destek oluyor. Örneğin 2016 yılında 35 bin adet aşılı bağ fidesi İl Özel İdareimiz tarafından verilen destekle Niksar ilçemizde dağıtıldı. Mutlaka Erbaa'da da dağıtılmıştır.

Yani vatandaşlarımıza düşen de şudur: Sayın vekillerimizin dediği gibi, bir kere, kooperatifleşmek, bir araya gelmek, birlikler oluşturmak, bir de meraklı olmak lazım. Yani kendinizle, bu sektörle ilgili gelişmeleri takip etmek lazım. Mesela, ben Tarım Müdürümüze söylerken gördüm Gökçeli'de bir çiftçimizi, “Bana o şeyle ilgili mesajlar gelmiyor.” dedi. Yani bazen de gelmesini beklemeden İlçe Tarıma gidip, İl Tarıma gidip “Ya, bu nereden geliyor? Bizim arkadaşlara mesaj geldi, bana gelmiyor.” şeklinde oraya telefon numaranızı, irtibat numaranızı vererek her türlü bilgidan faydalanabilirsiniz. Belki bazen size ulaşmakta güçlük çekiyoruzdur. İlçe Tarımın yeri belli. Aslolan tabii ki bizim tarlalarda size eğitim vermemizdir ama sizler de sürekli irtibatla olun. Dolayısıyla bu konuda birlik hâlinde önce o birlikteliği sağlamış olalım.

Sayın milletvekillerim, bir de asma yaprağının yani bağ yaprağının tarım ürünü olarak kabul edilmesi ve ilgili teşviklerden faydalandırılması önemli diye düşünüyorum. Halkımızla konuştuğumuzda onları iletiyorlar.

Ayrıca, bu sulama birlikleriyle ilgili, sayın vekilimiz de belirttiler, gerçekten bir boşluk var, o boşluktan da değişik sıkıntılar doğuyor. Sayın vekillerimiz de zaten durumun farkında, o konuyla ilgili çalışma olduğunu biz de duyduk.

Ayrıca, sizin dediğiniz şey, Sayın Başkanım, önemliydi, Manisa’da üzümle ilgili devletimizin küçük bir desteğinin büyük bir geri dönüşü olduğunu söylediniz. Burada da tabii, piyasayı dengelemek için, potansiyel oluştuğu takdirde devletimizin o konulardaki destekleri önemli olur diye düşünüyorum.

Hepinize saygı ve sevgilerimi sunuyorum.

Benim söyleyeceklerim bunlar sayın milletvekillerim.

BAŞKAN – Evet, şimdi, buraya kadar gelmişken Belediye Başkanımıza da bir söz verelim. Ondan sonra da toplantıyı yavaş yavaş toparlayalım.

ERBAABELEĞİYEBAŞKANIHÜSEYİN YILDIRIM – Sayın vekillerim, kıymetli Kaymakamım, çok kıymetli Üzümlü köyümüzün sakinleri, kıymetli misafirlerimiz; ilçemize hoş geldiniz. Biraz önce de -burada önümüzde notlar da duruyor- gördüğüm üzere, Erbaa’mızın ekonomisi için çok ciddi bir katkı, Tokat ekonomisi için çok ciddi bir katkı sağlayan bağcılıkla ilgili sizin iki gündür, üç gündür tespitleriniz var. Burada çiftçilerimizin önerileri var. Hocalarımız burada, Ziraat Odası Başkanımız da zaten özetlerini yaptılar. Bu kadar girdisi olan ama geleceği adına endişe duyulan bir alan.

Biz Tokat olarak verimli arazilere ama dar arazilere sahip bir memleketiz. Bu dar arazilerde daha çok verimi nasıl artıracacağız ve özellikle biraz önce soru soranlara baktığımız zaman, 40 yaşın altında soru soran bir çiftçimiz yok, gençleri bu çiftçiliğe nasıl alıştıracağız? Çünkü biz şu anda organize sanayiye birazdan gideceğiz, 4 binin üzerinde işçimiz çalışıyor organize, tekstil ağırlıklı bir organizemiz var. Tokat’ımız da öyle baktığınız zaman. Peki, bu tekstiller bir gün kapanıp gittiği zaman biz ne yapacağız? Yine bize tarım ve hayvancılık lazım. Tokat’ın geleceği tarım ve hayvancılıkta bu kadar verimli bir arazi varken.

İnşallah sizin çalışmalarınız, çalışmalarınız sonucunda çıkacak rapor ve bu raporların sonucunda da Hükümetimizin vereceği destekler, saha çalışmalarıyla beraber bağcılığın hem kalıcı hem de gelecek adına güven veren bir tarım ürünü olarak da inşallah bize gelecekte de daha çok rızık kazandırmasını, bize daha çok gelecek vermesini de umuyoruz, bekliyoruz sizlerden.

Buralara kadar geldiniz, sahaya indiniz, bahçeleri ziyaret ettiniz, yerinde dinlediniz. Sizlere çok çok teşekkür ediyorum. İnşallah bu saha çalışmalarının da verimli olacağını ve Erbaa’mızın da bundan büyük pay alacağını, Tokat’ımızın da bundan büyük pay alacağını biliyor ve umuyoruz. Emekçi çiftçilerimize, bu konuda bilimsel araştırmalar yapıp buralara katkısı olan hocalarımıza ve buralara kadar zahmet eden siz kıymetli vekillerimize de çok teşekkür ediyorum. Erbaa’mıza tekrar hoş geldiniz, sefalar getirdiniz.

BAŞKAN – Evet, artık toplantının sonuna geldik. Son toplantımız. İnşallah buradan da bir işletme gezisi yapıp oradan aranızdan ayrılacağız.

Şimdi Balıkesir Milletvekilimiz Ali Aydınlioğlu Bey de bir şey söyler herhâlde hepimize.

ALİ AYDINLIOĞLU (Balıkesir) – Evet, çok değerli Komisyon Başkanımız, değerli milletvekili arkadaşım, değerli belediye başkanlarımız, kaymakamımız, tarım müdürlerimiz, çok değerli Tokatlı hemşehrilerim, değerli kardeşlerim; hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Ben Balıkesirliyim aslında. Bizde çok fazla üzüm yok, zeytin ağırlıklı tabii. Ama komşularımızda var, Manisa’da, İzmir’de. Üç buçuk aydan beri önemli toplantılar yaptık. Ben de üzüm ve bağcılıkla ilgili oldukça önemli bilgiler elde ettim. Ama şunu gördüm: İnsanımız çok çalışkan, insanımız gerçekten tarımda önemli bir noktaya gelmiş. Özellikle Manisa almış başını gitmiş değerli Tokatlılar, onu söyleyeyim. Benim size âcizane bir tavsiyem var: Belediye başkanlarımız ve kaymakamlarımız destek versin, buradan tarımdan arkadaşları da alıp mutlaka o bölgedeki üzüm bağlarını bir gezmenizi istiyorum. Gözünüzün görebildiği yer üzüm bağı ve çok düzenli, tertemiz. Teli, yükseltmesi, damla sulama sistemi... Hatta bazı bağlar gördük bilgisayarlı sistemle takip ediliyor, o kadar güzel. Ve çok

gelişmiş tesisler gördüm ben orada. Paketleme, yıkama, pekmez tesisleri, pestil tesisleri, sirke tesisleri, TARIŞ'ın yerlerini gezdik. Burası bence Manisa'dan yirmi-otuz yıl daha geride, ben öyle gördüm ama biraz arazilerinizi genişleterek, birlikleri mutlaka kurarak... O kötü örnek de sizi yıldırırmamalı bence çünkü çok büyük destek var. En namuslu adamı bulup koymalısınız o birliğin, kooperatifin başına; bir liraya tenezzül edecek adamı koymamalısınız kesinlikle. Denetimini üyelerinin yapması lazım bunun, çok sıkı denetimini yapması lazım. Onlardan istifade edin diyorum ben.

Şimdi, Hükümetimiz gayretli, çok büyük gayret içinde, vatandaşımız büyük gayret içinde, kaymakamlarımız, tarım müdürlerimiz, belediyelerimiz, milletvekillerimiz... Mesela, Celil Hocanın öncülük yaptığı, milletvekillerimizin öncülük yaptığı Tokat'ta bir organik pazar yeri kurmuşlar. Tesis çok güzel, imrendim. Onlar büyük katma değer sağlayacak.

Allah yeter ki bizi birlik, beraberlikten ayırmasın. İnşallah güzel işler olur, ben buna yürekten inanıyorum.

Balıkesir halkına Tokat halkı çok benziyor, güler yüzlü, mütevazı, saygıdeğer. “Ben devletin desteğini falan istemiyorum.” Bizimkiler de öyle der genelde, siz de öylesiniz. Coğrafya ve yeşillik olarak da Balıkesir'e çok benziyor burası. Sizleri çok sevdik. Haklarınızı helal edin. Allah işlerinizi güçlerinizi rast getirsin.

Hepinize sevgi, saygı sunuyorum. Sağ olun. (Alkışlar)

BAŞKAN – Evet, demin de söyledik, toplantımızın artık sonuna geldik. Buradan bir işletme ziyareti yaparak şehrinizden ayrılacağız inşallah.

Teşekkür ederiz.

Kapanma Saati: 15.00

